

NÉPÜNK



KERESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Strada Iosif Vulcan No. 4.
Telephon: 440.

ZSIDÓ HETILAP
Főszerkesztő Felelős szerkesztő
WASSERSTROM SÁNDOR LEITNER ZOLTÁN

ELOFIZETÉSI ÁRAK:

Belföldön: Hittközségeknek és vállalatoknak
500, magánosoknak: egész évre 300, félévre
160, negyedévre 85 lei. Külföldön: 120-80, 45,
25, ck. 180, 95, 50 dinár, 25, 15 Pengő, 5 Dollár.

Adjunk tartalmat az ujévi jókívánságoknak

Legyünk egyszer már túl a sablonok elcsépezt frázisain. E szent napok félelmes ünnepélyességét kapcsoljuk össze az önmagunkkal szemben fennálló őszinteségi kötelezettséggel.

Boldog ujévi kíván minden zsidó egymásnak, e szent és nagyszerű ünnepünk alkalmából, amely újabb mérföldkövet jelzi lepergett időknél. A világ sokmilliónyi zsidósága szajkómódrá, mert így idegződik benne: — „Minden jót kíván” felebarátjának. Minden jót, boldog élet és hosszú boldog életet, miközben csak fegyverszünetet tart abban az ádáz harcban, amelyet viv egymás ellen. Roshasonoh előtt és folytatni fog Roshasonoh után. Ne altassuk egymást azzal, e szent napokban, hogy most már jók leszünk egymáshoz, amikor magunk sem hiszünk benne. Ne higgyük magunk sem egy percig sem, hogy más ez a néhány bűnbánó nap, mint rövid szünet abban a gigászi harcban, amelyet mi zsidók egymás ellen folytatunk. Talán egy pillanatig, egyetlen egy szempillantásnyi ideig valóban meghatódtunk, önmagunktól és fehér halotti ruhánktól, amelyet magunkra öltünk. Kíssz remeg a hangunk, amikor fohászunk jelzőszóval az Egek felé. Oda remeg hangunk, ahonnan segítséget várunk. Felszabadulást abból a rabságból, abból az erkölcsi és anyagi kintőlésből, amely elárulja hétköznapi életünket. De mindez nem lelkünk mélyéből fakad, hanem a perc nagyszerűsége diktálja rövid magunkra eszmélésünket. Azután jön újra a nagy hajrá, amikor elfeledjük, hogy mit fogadkoztunk, hogy közeli és messzirevő zsidó testvéreinknek mennyire boldog új évet fohászkodtunk. És ha eljön a hétköznapiok lármája ismét, akkor feledve minden meghatódottság, egymásfelé vicsozítjuk fogunkat és a gazdasági élet minden vonalán, a zsidó közélet frontján, csak azt tesszük, ami nem felebarátunk boldogulását hivatott elsősorban előmozdítani.

Valljuk be őszintén, eme szent napok idején, hogy nem vagyunk őszinték egymáshoz. Hogy a sok jókívánság, amelyet egymásfelé röpitünk és hangosan, vagy modorlós hangon elrebegünk, nem lelkünk mélyéről fakad. Csak sablon lett belőle, amelyen jó, minél előbb tulesni.

És ezért nincs is mélyebb tartalma és nincs foganatja a sok kívánságnak. Mert kihült belőle az élet, csak a váz maradt meg. A belső tartalom elszállott és maradt az üres szócséplés. És ha így állunk, ha ennyire őszinték vagyunk ezekben a nagyszerű percekben, akkor önmagunkra vessünk, akkor önmagunk hibáját kompenzáljuk, amikor látjuk azt is, hogy ember és ember közötti nyílt és komisz harcunk közepette, az égi gondviselés sem teríti ránk áldólag kezét. Ebből ered azután az a sok keserű és könny is, amelyet reánk mérnek mindenütt a világon, ahol zsidók élnek. És ez az eredője és szülőanyja minden bajnak és minden szerencsétlenségnek. Elfordul tőlünk

az égi Gondviselés is, amikor azt látja, hogy együttélésünk, hogy a zsidóság iránti érzésünk nem más ma már, mint üres keret, amelyet meg kellene tölteni tartalommal.

Most: Igen most 5695. esztendő küszöbén szálljunk magunkba és valljuk be egymásnak és egymásközött, nyíltan és térjiansan, hogy nincs tartalom abban, amit egymás felé mondogatunk. És ha a »gezérára«, a rossz sors elkövetkezhető csapásaitól meg akarjuk óvni magunkat, felebarátunkat, egész zsidó népünket és az emberiséget, akkor legelsőször az a legfontosabb feladatunk, hogy telítsük meg tartalommal a felebaráti szeretet és megbecsülés üres vázát, amely miattunk, Miattad és Miattam kedves

zsidó testvérem, veszi el minden magasztosságát lüktető nagyszerűségét.

Eöbbs egymást becsüljük meg. Előbb világi és egyházi vezetők szálljanak magukba és fogadják meg, hogy az elkövetkező évben nem a testvérharcon és nem a gyűlölet jegyében fogják idejük javát eltölteni, hanem a Szeretetet fogják állandóan prédikálni. De nem üres frázisként, hanem hiteles értelmezésben. Szeretni egymást és nem csak lélek nélkül, most rövid ideig jót kívánni egymásnak, hanem jót is tenni, egymásnak és egymásért, az üzleti életben úgy, mint a családi életben. A szűk családban és a mi nagy tizenhatmilliónyi családunkban. Egymást nem le, hanem megbecsülni. Egymást szeretni a hétköznapiok lármájában is. És feltétlenül bizonyos, hogyha ez bekövetkezik, akkor az égi gondviselés, amely fölöttünk öröklik, szintén áldólag terjeszti ki majd reánk sorsdöntő kezét és egy jobb, valóban jobb, egy boldogabb, valóban boldogabb esztendő fog reánk köszönteni!

Újra munkában vannak az önkéntes arab határőrök

Repülőgépekkel, fényszórókkal folyik a harc az illegális zsidó bevándorlók ellen

Jeruzsálem. — Miatán a palesztinai kormány hivatalos lapja rendeletet is közölt, amely megtiltotta a magán személyeknek, így mindenképp az arab ifjusági szabadcsapatoknak, hogy önkéntes határőrszolgálatot teljesítsenek, az illegális bevándorlókra való vadászat néhány napra szünetelt. Most azonban a rendőrség védnöksége alatt újra megalakultak az arab szabadcsapatok és újra teljes üzemben van az illegális zsidó bevándorlókra való vadászat. Hatfában és Tulkaremben ugyanis a rendőrség arab ifjakat szervezett be a partőrségbe és ezzel hivatalosan is segédrendőri rangra emelte őket. A nathaniai par-

tok mentén repülőgépek fényszórókkal felszerelve kutatják állandóan a terepet.

A zsidó bevándorlók ellen folytatott megerősített vadászat érthető izgalmat és feszültséget idézett elő egész Palesztinában. A „Haaretz” héber napilap megállapítja, hogy Palesztina zsidóságán ezen machinációk következtében ideges izgalom uralkodik; mindenkinek az az érzése, mintha a kuliszák mögött valami lenne készülődésben. A lap azt kérdi, hogy a hatóságok talán megakarják ismételtetni az 1929-es vérengzéseket, talán gátat akarnak-e vetni a zsidó építésnek és az ország gazdasági prosperitásának?

Egy hősi halált halt francia-zsidó rabbi szobrát avatták vasárnap

Párisból jelentik: A lapok terjedelmes tudósításokat közölnek arról a szoboravatásról, amely vasárnap ment végbe Saint-Die községben, Vosges megyében. A szobrot Ábrahám Bloch rabbi emlékére emelték. Ez a francia zsidó rabbi hősi halált halt 1914 szeptemberében a fronton: éppen abban a pillanatban érte halálosan egy német golyó, amikor egy súlyosan sebesült francia katonának odaadta a keresztet, amelyet egy halálosan sérült katolikus tábori pap kiejtett kezéből.

Részvett a szoborleleplezésen Rivollet francia nyugdíjügyi miniszter is, aki beszéd-

ben egyebek közt a következőket mondotta:

„Ábrahám Bloch főrabbi cselekedete a türelmesség és a jóság nagy emberi törvényét jelképezi.

Hódolattal kell meghajtanunk a zsidó rabbi emléke előtt elismerésünk zászlaját, aki a vallási türelem szimbolumát teremtette meg.”

Rivollet ezután a zsidó katonák hősie magatartásáról emlékezett meg kegyeletes, megkapó szavakkal.

Akik életüket áldozták...

Bécsben egy szolgálólány emlékére, aki életét áldozta fel, hogy megmentse a rájablított gyermeket valamely veszélytől, emlékoszlopot állítottak fel. Valóban nemes és meghaló gesztus volt Bécs társadalmától, hogy nem tekintettek az egyszerű leány osztályhelyzetére, társadalmilag alantas sorsára és a legnagyobbaknak kijáró tisztelettel adóztak önfeláldozó emlékének. Ki vonná kétségbe, hogy a szolgálóleány megérdemelte az emlékoszlopot és megérdemelte, hogy követendő példának állítsák késői nemzedékek elé?

A bécsi emlékünnepe világszerte felhívást keltett és a sajtó melegen kommentálta a történetet. Az ókirályságbeli román sajtó is foglalkozott a dologgal és dr. Al. Manelescu az „Epoca” hasábjain cikket írt „Nemcsak Bécsben nálunk is...” címen, amelyben dr. Rubinsaft jasi zsidó városi főorvos haláláról emlékezik, aki egy szeren cséltenség alkalmával szintén életét áldozta, hogy megmentse mások életét... Manolescu cikkében visszaemlékezett a történetekre...

— „25 évvel ezelőtt — írja — Jassyban 2 munkás dolgozott egy bazin közelében, amelyben már hosszú ideje benzin volt. Munka közben a benzin felrobbant és a két munkás beleesett a bazinba. Riadót fújtak, de senki sem mert a munkások segítségére menni. Megérkezett a helyszínre dr. Rubinsaft zsidó orvos is, aki halálmegvető bátorsággal sietett a szerencsétlen munkások segítségére. Sikerült is az egyik munkást megmenteni az életnek, de amidőn újra elindult, hogy a másikat is felhozza, egyúttal pusztult el vele. Iliescu Roman tábornok, aki időközben elhunyt, annak idején felhívást bocsájított ki és gyűjtőakciót indított, hogy az önfeláldozó orvos emlékére egy oszlopot emeljenek Jassy egyik uccáján. A városi tanács már ki is utalta a helyet, nagy elánnal megindult a gyűjtőakció és el is készült az emlékmű... De közben megváltozott a városi tanács, megvonták a kiutalt helyet és az emlékmű bepakkolva a szobrásznál maradt, akinek még munkája díját sem fizették ki...

Igy ír Manolescu fájó rezignációval, amidőn felpanaszolja, hogy lám nálunk is vannak hősök és önfeláldozó férfiak, csak éppen nálunk nem ünneplik őket, hanem bepakkolva hagyják a szobrásznál emlékművéket.

Az általános felléptést keltett cikke ugyan csak az „Epoca” hasábjain jelent meg a válasz, amelyet Archimandrit Scriban „Még sem úgy, mint Bécsben” címen írt meg. Scriban a következőképp válaszol Manulescunak:

„Bécsben emlékművel állítottak egy asszonynak, aki életét mentett. A világ méltán adózott elismeréssel emlékének. De a nyilvánosság nálunk nem kevésbé volt elismeréssel Rubinsaft doktor iránt. Pénzt gyűjtöttek egy emlékmű céljaira, amely el is készült. De mialatt a dolog folyamatban volt, megváltozott az idő szelleme. Az orvos, aki életét áldozta végül is csak egy zsidó volt és különös lett volna, ha egy zsidó emlékére ünnepeket rendeztek volna...”

Valóban különös lett volna. Scriba szerint, az egyszerű keresztény szolgálóleány megérdemelte az emlékoszlopot, mert életet mentett. Igaza van. De az orvosnak nem jár ki az ünneplés, mert: zsidó.

Scriba kordokumentumot állított ki ezzel az írásával. A kulturáltság, a primitívség, az alacsonylelkűség dokumentumát. Válassza önmaga fölött mond megsemmítő ítéletet. Viszont mi őt igazolnánk, ha egy pillanatra is érvekké igyekeznénk megdönteni kishitű tételeit...

A mostani ruhákhoz korrigálni kell az alakot, hogy a ruha szépsége és a természet érvényre juthasson, ami jó

fűző és mellformáló

nélkül lehetetlen, mert ez a jól öltözöttség alapja, tehát jól teszi, ha ruharendelés előtt Kováts Sándorné fűzőspecialistát (Nilgesztelep) meglátogatja, ahol igen olcsón nagyon jó kiszolgálásban részesül.

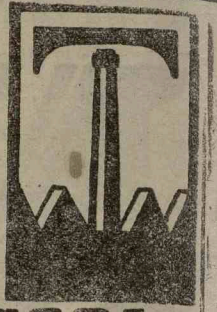
Ismeri Ön a TELLMANN szövétet?

Ha nem —
ugy **kérje** minden posztókereskedésben
csakis a

TELLMANN VILMOS ÉS TÁRSAI RT.

brasovi posztógyár által gyártott
kiváló minőségű szövetkülönlegességeket!

**Meg fog győződni, hogy gyártmányait egyetlen posztógyár
termékei sem mulják felül!**



Miért maradt zsidó Gaal Franciska?

A lapok színes riportokban számoltak be arról, hogy Gaál Franciska, a világhírű film primadonna házasságát kötött dr. Dajkovich Ferencsel. A házasságkötés csak a polgári hatóságok előtt folyt le, egyházi esküvő már csak azért sem volt, mert Dajkovich dr. katolikus, Gaál Franciska pedig zsidó s, nem is tért ki a házasság kedvéért. Az a tény, hogy Gaál Franciska megmaradt ősei hitén, már csak azért is érdekes, mert néhány hónappal ezelőtt, mikor a készülő házasság híre kihatott, tudósítások jelentek meg arról, hogy a filmprimadonna ki fog térni Gaál Franciska meg is tette a kezdeményező lépéseket, úgy a budai, mint a pesti rabbinátusnál bejelentette kitérés szándékát, ami mellett az illetékes rabbik minden meggyőző érve ellenére is szilárdan kitartott. Hogyan lehetséges tehát, hogy mégis megváltoztatta szándékát és megmaradt zsidónak? Ennek érdekes története van, amit alább mondunk el.

Gaal Franci jó barátságban van a felekezeti élet egyik előkelő vezető személyiségeivel a feleségével. Ez az idősebb uriaszszony, mikor tudomást szerzett Gaál Franci kitérés szándékáról, azonnal felhívta a filmprimadonnát, hogy fontos ügyben beszélni szeretne vele. Meg is állapodtak abban, hogy Gaál Franci felmegy hozzá ebédelni. Ebéd után megkezdődött a „hívta”. Az asszony igyekezett Gaál Franci lelkére beszélni Körülbelül ezt mondta neki:

— Nézd Franci, te mint zsidó csináltál karriert és lettél világhírű. Akik karriered újlat egyengették, akiknek népszerűségedet köszön

A rituális higiénia új vívmánya

Amint értesülünk, egy olyan borotválópor gazdagítja „Levante-Power” néven a kozmetikai piacot, mely az eddigi forgalomban levő borotválóporoktól abban különbözik, hogy nem hagy maga után kellemetlen szagot. Külföldi laboratóriumokban hosszú évekig folytatott kísérletezések után az oradeai „Chimica” vegyészeti gyárnak sikerült új vegyi procesz szussal olyan borotválóport előállítani, mely teljesen kiküszöböli a már annyira ismert kellemetlen „Rasol szagot”. Információink szerint fennit cégnek ezen előállítási módja szabadalmazás alatt van, úgy az országos, mint külföldi patenihivatalokban.

Eltekintve, hogy a vegyésznek egy újabb vívmányával állunk szemben, örömmel kell gondolnunk arra, hogy a vallási előírásoknak ismét nagyobb tömeget lehet lesz meghódítani, annál is inkább, mert hiszen nagyon sokan vannak, kik a mai forgalomban levő borotvaportok kellemetlen szagától kénytelenek a késsel való borotválkozásnak behódolni. A „Chimica” céget ezután is üdvözlöljük utóbbinak pedig az új cikk forgalombahozataláért az őssz vallásos zsidóság köszönetét tolmácsoljuk.

heted, azok is javarészt zsidók. Van e hát értelme annak, hogy kitérj, különösen ma, amikor hittestvéreidét úgy üldözik, s amikor — mint a németországi események igazolják — a kitéréssel amugy sem veheted le a zsidóságot?

Gaal Franci erre azt válaszolta, hogy nagyon sajnálja, de kénytelen kitérni, miután vőlegénye ősi katolikus családból származik és a család ragaszkodik a kitéréshez.

Az uriaszszony tovább folytatta az ostromot, érveit érvre halmozott, de Franci hajhatatlan maradt. „Kedves Néni, — mondta — a maga kedvéért minden áldozatra kész vagyok, csak ezt az egyet ne kérje tőlem”.

Másnap azután Gaál Franci felhívta telefonon idősebb barátját és érdekes bejelentést tett. Elmondta, hogy sokat töprengett a tegnapi beszélgetésen és belátta, hogy a barátjának igaza van. Ezért úgy döntött, — s ebben a vőlegényével is megállapodott — hogy ő megmaradt zsidónak.

Ez a hiteles története annak, hogy miért maradt zsidó Gaál Franci. Amit két rabbi minden ékesszólásával nem tudott elérni, azt elérte egy lelkes zsidó asszony szívből jövő, szívhez szóló, egyszerű szavaival.

Együtt dolgozik az Aguda a baloldali Hisztadruth-al

Teljesen autentikus és megbízható hírforrások számolnak arról be, hogy a Poale-Agudasz-Hiszroel minden kényszerítő ok nélkül a baloldali szakszervezetekkel megállapodást kötött. A vallásos agudista szervezethez tartozó munkások naponta jelenkeznek a Hisztadruthnál felvételre és nem áll egyedül az eset sem, hogy Rav Duschinszky egykori szlovenszkói növendékei is keresik a kapcsolatokat a nyilvános chilul Sabbath ot folytató Hisztadruthal.

Mialatt tehát az Aguda jezsuita szemforgatással vállastalansággal vádolja a Mizrachit és mindenkit, aki éppen nem tagja az Agudának; ezalatt a Poale-Aguda rálépett arra az útra, amely őt egyenesen az atheista baloldalhoz vezet.

Az Aguda tehát jobban tenné, ha ahelyett, hogy a Tórát idézné és szüntelenül a többi zsidó szervezeteket kritizálná, inkább a saját portáján nézne körül és ott vigyázna a vallás maradtalanul megőrzésén.

Aszódi Sas-palota

Az ünnepek előtt meghívom fűszer és csomage üzletembe vásárlásra. Egy nagyobb üveg valódi akác-méz 10 lei, Nyolc féle zamatu pörkölt kávéim, mely izre és zamatra utánozhatatlan ¼ kg. 25-30-35-40 lei. Koser Franck kávé hozzá gyári árban. Egy kiló kristálycukor 24 lei. Egy kiló cacao 40-50 és 60 lei. Teavaj a la tescheni. Egy próbacsomag valódi szegedi édesnemes paprika 14 lei.

Aszódinál,
Sas-palota. Telefon: 1054.

HETI GLOSSZÁK

Az antiszemitizmus szégyene

A kortárs talán még emlékszik arra, hogy alig néhány hónappal ezelőtt, mint indult napoleoni újjára a nemzetiszocializmus, amely csak szalonképes eszmei kifejezése volt, az antiszemitizmusnak. A kortársnak tehát azt is észre kell vennie, hogy ez a hódítás, mint for pant meg és mint hamvadt el abban a pusztuló tűzben, amelyet saját párihívei gyújtottak alá. A győzelem csúcspontján, a hódítás legszébb perceiben roppant össze az épület, amint Napoleon seregére is Moszkvába várt a dicstelen vég, miután már hatalmukba ejtették fél Európát. A pusztulás gyorsabb volt, mint az emelkedés, az elmúlás mint a keletkezés.

Igen, rövid pár hónappal ezelőtt még dicsőség volt, ha valaki sugárzó arccal és dagadó önérettel nemzetiszocialistának mondhatta magát. Dicsőség volt az antiszemitizmus, a barbárság, a horogkereszt. De ama lélektani pillanat óta, mióta lerázta magáról lepleit a szörnny, már csak borzongás és hideg megvetés kíséri útján a nemzetiszocializmust. És a tragédia — ha lehet tragédiáról beszélni, — éppen abban van, hogy saját párihívei dobták rá a legnagyobb köveket és a legtöbb szeméket.

Az utóbbi időben szinte már divat lett, hogy kérkedjenek egykori nemzetiszocialista vezérek azzal, hogy megtagadják multjukat. Amerikában Mister D. A Reed, a szenátus egyik kimagasló tagja utasította vissza fölényes méltósággal azokat a „rágalmakat”, mintha ő antiszemita érzelmű volna. Ellenkezőleg — zsidóbarát. Ellenkezőleg — antiszemitaellenes. Ellenkezőleg — kultúrember. Délafrikában az egész horogkeresztes vezérkar, enblock nyilvánosan bélyegzi meg önmagát és tesz hittel a kultúreszmék mellett. Romániában a minisztertanács tiltja el a náci könyvek terjesztését és így tovább, tovább, tovább...

Mondjuk divat lett az antiszemitaellenes állásfoglalás. Jegyezzük jól meg: állásfoglalás. Szavak, nyilatkozatok, cikkek, beszédek és határozatok követik egymást, mindenki állásfoglal, csak éppen a tettek maradnak el. A tettek — kérem, csak azok hiányzanak. Mert éppen most ebben a paradicsomi időben, mikor megértük végre, hogy csakugy ömlenek felénk a szeretetnyilatkozatok, éppen most érkeznek naponta a világ minden részéből az antiszemita tettek hírei. A szavak és tettek tehát nem éppen harmonikusan egészítik ki egymást. Egyrészt áll a csöppögő kultúra, másrészt a barbár valóság.

Igen, igen más a szó és más a tett. De azért mégis mintha egymásfelé érlelődne már

Nincsen semmi kétség:

Sem a „Luxus-krémek”, sem „csoda-krémek”, sem „utánzatok” nem pótolhatják a

NIVEA-CRÉME-T.

Mert az egész világon nincsen más krém, amely szintén a bőrápoló euczerit tartalmazza, pedig

... nem alapszik a Nivea-Crème receptjére. — Több: Csak Nivea Crème és semmi más!

Látogassa meg Bucurestiben a „Luvru” Szállodát

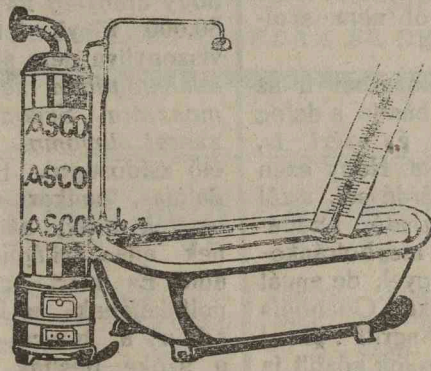
Str. Carol No. 4. (szemben a posta központtal.) — Telefon 307 92.

Teljesen újonnan átalakítva, a legmodernebb kényelem. — Szobák már 80 leltől kezdve. — Telefon — Fürdő — Hideg-meleg víz.

Szabad

„ASKO”

gyorsmelegítő
fürdőkályha



5 perc alatt meleg zuhany

15 perc alatt meleg fürdő

50%-os tüzelőanyag megtakarítás

Kapható minden jobb vas-kereskedésben.

Beigazolódott, hogy a legjobban megszervezett kirándulások és utazások, Palesztinába, Sírtaiba Egyiptomba és a közelkelet többi országába a

ZION-LLOYD

által
történnék
meg.

Tehát, ha valamilyen információt, utbaigazítást akar, úgy forduljon bizalommal a M. Jampolsky vezetése alatt álló

ZION-LLOYD-hoz

BUCUREȘTI, calea Victoriei 33. (Casa Frascati) Telefon 3.69.13.

a szavak és a tettek ellentétes pólusai. Az ész már végzett az antiszemitizmussal, most már csak érzelmeknek kell kitörölni ezt a mindennapi élet gyakorlatából.

A kortársnak talán mégalkalma lesz megfigyelni ezt a processust is. Mert a keletke-

zés, fejlődés és legfőképpen az ELMULÁS törvényeit nem lehet elkerülni. Igen, a kortárs, aki előtt, már eszmék, világok, rendszerek, trónok hullottak a porba, aki tanuja volt a változás millió hullámszásának, a kortárs talán még megéri, hogy a történelem legártó-

A berdicsevi rabbi élete

Chasidikus legenda

Rabbi Léwi Jicchok, a berdicsevi szent papról tudva volt, hogy a Mindenható nevével állandóan ajkán viseli, de az „Erbarmdiger” „Irgalmas” elnevezéssel.

Leszármazottjai a „Erbarmdiger” (Irgalmas) vezetéknévvel vették fel és még ma is viselik.

Ez a vezetéknév onnan származik, hogy mikor az ottani rendőrfőnök felszólította városi zsidó lakóit, hogy szabad választásuk szerint vezetéknévvel vegyék fel és evégett Léwi Jicchokot is felkereste, ez extázisában nem vette észre a városparancsnoknak érkezését és a feltejt kérdéseire, szokása szerint, állandóan az „Erbarmdiger” (Irgalmas) szót mormolta, amit a városkapitány feleletnek vett és így lajstromozta vezetéknévét...

Léwi Jicchok mélyeséges áhítata egész éven át állandó volt ugyan, de különösen Elul havában egészen Jomkippurig határtalan volt. Ezalatt az idő alatt alig mert emberfia feléje közeledni. Ezekben a napokban az egyházit állandóan híveihez küldözte, hogy bűnbánatra buzdítsa őket.

Roshasonoi és Jomkippur „párbeszédet” az Örökkévalóval, pedig valósággal egyedül állóak.

Roshasonkor ő maga szokta a sófárt megfújni. Ilyenkor öve tele volt tüzdelve sófá-

rokkal. Egy izben a hangok csak nehezen akartak kikerülni a sófárból és ekkor ő nagy mérgesen felkiáltott:

„Irgalmas! Ha úgy akarod, hát nem bánom, hadd fujja neked valamelyik Iván a sófárt...”

Kolnódré előtt pedig, amikor a nagy templomot színültig megtöltő hívei, bőséges étkezés után, fehér kiltibe és taliszbába burkolódzva, magukba szállva, könnyes szemmel és zokogó lélekkel mondták el bűnbánó imájukat, akkor Léwi Jicchok kezébe vett egy gyertyát és az egész templomot körüljárva, még a padok alá is bevilágított és ennek a kutatásnak végeztével a szószéken eképpen szólott:

— Irgalmas Atyánk! Ha valamelyik Ivánnak megparancsoltad volna, hogy ünnepszombát evéssel és ivással töltse, ő a napot bizonyára jóllakottan és iftasan fejezte volna be. De nézd csak a Te fiaidat: Bár előirtad nekik, hogy az egész napot vigszágban töltsek, egyiküket sem találtam meg részegen a pad alatt, hanem szent hajlékomba összegyűlve, levetelt sarukkal és összetört szívvel könyörögnek hozzád. Lásd! megérdemlik, hogy bűneiket megbocsásd...

Egy másik alkalommal a Neilah ima előtt az ajtatos gyülekezet felé fordult a következő szavakkal: „Napoleon francia császár a „világ ura” címet követeli magának; az orosz cár viszont azt vitatja, hogy ő a világ ura.

Én, a berdicsevi Lewi Jicchok, csak azt hirdetem fennen: Jiszgadal, vöjjszkadás söné rabboh. Magasztaltassék és szenteltessék meg a Te neved...

Jomkippur után várakozva leste azt a pillanatot, mikor az Eszrog lulov micvót teljesítheti. Szüksz első éjszakáját átvirrasztotta, hogy hajnalhasadtakor új micveját elvégezhesse. Egy ilyen szüksz virradatkor — mesélik — oly extázissal és lelkesedéssel kapott a szekrényben lévő ünnepi csokor után, hogy annak üveges ajtaját észrevétlenül betörte.

Háztartását a legszerényebb keretek közt vezette. Nagyon keveset evett és a cioni gyász jeléül bort egész háten át nem ivott. Ellenben elítélte a böjtölőket és a festi sanyargatókat, mert úgy vélte, hogy ezáltal erőnket a Mindenható szolgálatától vonjuk meg.

Annál fejedelmibb módon ünnepelte meg a szombatot s még a szegényeknek is azt tanácsolta, hogy a szombat ékesítésére még hétköznapjuktól is vonjanak el. Szombatonként a heli szidrával kapcsolatos „divré tajrah”-t mondott, melyek nagyrészt a „Ködüsasz Lévi” című művében vannak összefoglalva. A szombattól csak nehezen vált meg, ezért a selaso jszüdeszt a késő éjszakáig is ki szokta huzni. Azután elénekelt az askenáz szokásu „Lödovid Borüch” helyett a „Gott fün Avrohom”-imát speciális dallamával, mely saját-

sabb és legszilárdabb valósága, az antiszemitizmus is *elmulik*. A föld akkor azonban minden bizonnyal kifordul sarkából...

Rotschild nem kapott enni...

Bármilyen hihetetlenül is hangzik, *Báró Viktor Rotschild*, az angol Rotschild-ház örököse, megéhezett és nem kapott enni. Talán még nem fordult elő hasonló balszerencse életében és nyilván ez a jelentéktelen epizód, életének egy jelentős állomása lesz... Viktor Rotschild éhes volt, kellemetlenül éhes és amidőn beült a Barn Club egyik vendéglőjébe, egy kirándulása alkalmából, a pincér nem szolgálta ki. Rotschild bárónak fel kellett állnia az asztaltól és éhesen távoznia. A pincér ugyanis udvariasan megkérdezte a bárótól, hogy milyen egyházfelekezethez tartozik. Rotschild talán csodálkozott kissé a nem mindennapi kérdésen, de közölte a pincérrel, hogy zsidó. A pincér ezután már egyáltalán nem volt udvarias és távozásra szólította fel az éhes Rotschildot, mert — ugymond — a Barn Club helyiségeiben zsidót nem szolgálnak ki.

Az angol sajtó megbotránkozással ír az esetről. Nyilván Rotschildot is bántja a dolog azért is, mert éhesen maradt és azért is, hogy személyi sérelem esett rajta. Hogy ezen túlmenően is foglalkozna a kérdéssel, arról eddig még nem érkeztek megbízható híradások... Rotschild tehát a megbotránkozáson túl nem foglalkozik az ügygel, de annál inkább hallat győzelmi kiáltásokat Goebbels propaganda-miniszter lapja, az „Angriff”. „Ime — írja a lap — a mérsékelt angolok között is hódít már az antiszemitizmus, ők is belátták már a nemzetiszocializmus igazát.” Igen, igen az Angrifnak van valami igaza. Angliában is vannak már Barn Clubok, amelyek antiszemita politikát üznek. Csak éppen azt nem közli a propagandaminiszterium organuma, hogy a mérsékelt angolokat a csengő német márkák győzik meg ennek a szisztémának igazáról. Csengő német márkák, amelyek halomszámra gurulnak végig az egész világon, hogy igazolja a horogkereszt üdvözlő voltát. És arról nem ír diadalmas hangon az Angriff, hogy Németországban nemcsak a zsidó Rothschildok nem kapnak a keresztény éttermekbe ebédet, hanem az egyszerű éhes árjárnak sem jut. Hogy a német éttermek hosszú időn keresztül csak egy fogást szolgálhattak fel, mert nem jutott több, és hogy Goebbels, Göring és a többiek, takarékosagra szólítják fel a német népet. Rizs helyett egyenek inkább kölest — mondják, hogy a husról ne is essen szó. — Csak erre nem mutat éppen rá az Angriff. Pedig Angliában tudják jól, hogy Rotschild azért maradt éhesen azon az

egy délutánon, mert Németországban krónikusan éheznek a tömegek és viszont a németeknek azért kell rizs helyett kölest enniük, hogy a csengő német márkák segítségével megvásárolhassák az angol Barn-Clubokat, hogy a zsidó Rothschildoknak ne adjanak ebédet... A zsidó Rothschild azóta azonban minden bizonnyal már jóllakott és elfelejtette annak a kellemetlen délutánnak ezt az epizódját. De a német tömegek nehezebben tudják elfelejteni a kölest és alig hiszik, hogy elégtétel lehet számukra, hogy az angol Rothschild egy röpké óráig szintén éhezett és, ha nem is evett kölest. de osztozott az éhező német tömegek érzésében...

A zsidó — mint bevált puffer

Nem mondunk vele utat, amikor azt állítjuk, hogy a jugoszláv királyság területén a zsidóknak jó dolguk van. Ugyiszólván ismeretlen fogalom az antiszemitizmus. Ez a kedvező helyzet két tényből adódik. Az egyik: hogy aránylag igen kevesen vannak. Alig 70—80.000 főnyi, tehát az ország lakosságához viszonyítva nem sok. A másik: a szerb nép lelkivilágában keresendő ez a kedvező atmoszféra. Szabadságszerető nép mást sem szeret elnyomni. Kedvelte mindég a közölte élő zsidóságot. Éppen ezért sokszorososan lájdalmas, amikor arról kapunk hírt, hogy az osztrák náci, akik odamenekültek, igyekeznek aljas világnézetüknek hangos kifejezést adni. És mert az SHS. királyság pillanatnyi politikájának az felel meg, hogy me-edéket adjon a barna pestis terjesztőinek, a szöke beszállt visszaélnék a helyzettel és Varasdinban csaknem pogrom-ot rendeztek. Az uccákon nyíltan sértegetik az ottani zsidókat és amikor a város helyettes polgármestere, aki történetesen zsidó, nyíltan arról beszélt a város tanácsülésén, hogy ez nem üríthető, a menekült náci betörték lakása ablakait és fenyegető magatartást tanúsítottak továbbra is a zsidósággal szemben. Tipikus német mentalitásra vall. Egy idegen ország polgárainak jóindulatát igénybevenni és randalírozni. Különben valamelyik bécsi bítón függének, így meg ablakokat vernek be Varasdinban. Pedig mennyivel jobb helyük volna az akasztófán. Ezeknek a rendes polgári ruhákba bujtatott európai fenevadaknak, akikről ma már az egész világ elhiszi, a nő a francia sajtó ír róluk a háború alatt. Ma már elhihető róluk még az is, hogy embervért isznak, hogy irokéz és szüindianok módjára csecsemők fejét a kőhöz vágják, hogy ledönlök a műkincseket, mint a reimsi székesegyház volt, hogy kutakat mérgeznek, hogy utakat tesznek szántófölddel egyenlővé, hogy úgy tudnak pusztítani, mint egyellen

népe sem a világnak. Most az SHS. királyságot „boldogítják”. Alig néhány százan és felakarják fordítani ott is a békét és a zsidók ellen akarnak harcolni. Mindég a zsidók ellen. Reméljük, hogy a jugoszláv kormány erélyes fellépésének meg lesz az eredménye és oda juttatja őket, ahol méltó helyük van. A bécsi Landesgericht akasztófái alá...

Ügyvédnymor Wienben — és nálunk

Wien városában, ahol a starhembergl és hitleri antiszemitizmus malomkövei között öröklődik a zsidó ügyvéd öngyilkos lett. Baumgarten fivérek voltak, kiváló, régi ügyvédek, az egyik 70, a másik 72 éves. Öngyilkosságuk oka: a kilátástalanság, vagy még pregnansabban kifejezve, a nyomor. Az a tragikum, amely a mai bécsi intellektuális zsidóságot nap mint nap jobban fenyegeti. A sötét, ijesztő nyomor, amely olyan dimenziókba emelkedik, hogy a pusztító létük van veszélyeztetve. Az az egyszerű adótság: hogy nincs mit enniük. Elképped az ember. Hát ebben a régi ragyogó városban is odajutott már a zsidó ügyvéd, a zsidó orvos, a zsidó mérnök, hogy nem tudja megkeresni betevő falóját? A Baumgarten-fivérek tragédiája erre mutat. A wieni kétszáz ezer főnyi zsidóság nem tudja ellátni a maga intellektuálisait. A nem-zsidók pedig — hűla a gonosz propagandának — mindjobban elhanyagolják őket. Nem kergetik ki és nem üldözik nyíltan őket, csak kihúzzák alóluk az életlehetőségek gyékényét. Nem kiáltanak halált a fejükre, csak éhenhalatják őket, finoman, ahogy a régi császár-város híres finomsága és tradíciója megköveteli. Nem Hitler módra, durván, mázolólegény szisztemával, hanem finoman a spinét és hárfahangjánál. És a 70 éves intellektuelek elmennek a halálba. Finoman, csendben. Mert nincs mit egyenek. Mert nem tudják a házbért fizetni.

És nálunk? Itten is sötét fellegek járnak a zsidó intellektuelek fejei fölött. A zsidó ügyvéd szintén súlyos megélhetési gondokkal küzd. A konverzió, meg a többi különböző törvények és csendes bojkottok megteszik köteletségüket. Itt is szükreszabott már a zsidó ügyvédek, orvosok, mérnökök kenyere. Alig telik már rendes megélhetésre. Valamikor a zsidó élet elitgárdája volt ez a társadalmi réteg. Kvalifikációját illetőleg, ma sem kevesebb. De ahol korog a gyomor, ott más hangulat járja, mint ahol a megelégedettség napsugara járja át az élele. Lefelé ivel a zsidóság világi kulturája zászlóvivőinek életnivója. És erről nem lehet csak rezignációval és mély szomorúsággal tudomást venni. Ha már segíteni rajta — nagyon nehéz.

ságos nigénjével együtt, állala vált népszerűvé egész Ukrajnában.

Egyizben Roshasono-kor — amint róla mesélik — a frigyáda elé állott és harsányan elkezdett kiabálni:

— Világ Ura! Amennyiben beírod népedet az élet könyvébe — jó: mivel életveszély alkalmával az ünnepi írás meg van engedve. De ha nem, én Léwi Jichok, a bardicsevi pap megtiltom neked, hogy Roshasonokor írjál...

Egy alkalommal egy zsidó fuvarossal tette meg hajnali utját. Reggeli ima idején a fuvaros szekérének kerekét kente és azt az időt felhasználta reggeli imájának elvégzésére. Rabbi Léwi Jichok kitörő örömmel felkiáltott: Örökkévaló! Lásd mily szeretettel csüng rajtad néped, még a szekér kenése alatt is imádkozik hozzád...

Egy nagyvásár előtti éjszaka éjjelután rabbi Léwi Jichok kényeret, hust és pálinkát vett magához és kiindult a vásártérre. A vásártéren csend honolt, csak vásárosok, zsidók és nemzsidók horkolása hallatszott, akik portékájuk mellett aludtak, ki a szekeren, ki a szekér alatt. Rabbi Léwi Jichok hozzálép az egyik vásáros zsidóhoz, felkölti és megkínálja a magával hozott eledellel. A zsidó válaszol:

— Bár egész nap nehéz munkát végeztem és éhes is vagyok, de mivel nincs ná-

lam víz a mosdáshoz, nem tudom elfogadni az ételt...

A másik és a harmadik zsidótól ugyanazt a feleletet kapta. Utoljára hozzálép Ivánhoz, a részegeshez s ez természetesen mohón kapott a kínált étel és ital után. Rabbi Léwi Jichok erre elrohan a templomba, kinyitja a frigyádat s hangosan bekíált: Nézd Teremtőm a különbséget gyermekeid s Iván között: s ezután még gondold, hogy neked van igazad?

Rabbi Léwi Jichok mélyeséges áhitattal hitt a Megváltó gyors eljövételében, amikor a Próféták jóslata szerint az Örökkévaló hatalma az összes teremtményei között el lesz terjedve. Erra a pillanatra o'yan bizalommal vár, hogy általában felkészülve rá, élte napjait.

Egy Tiso-bööv előestéjén — mesélik tanítványai — amikor az egész hitközség már össze volt gyűlve a templomban a Szentély pusztulásának meggyásolására, rabbi Léwi Jichok az esti szürkület homályában szobájának ablakához támaszkodva állt és gondolatába teljesen elmerülve, a messzeségbe bámult. Arca csupa tűz és lelkesedés. Állandóan hallgatózott, hogy Megváltó lépteinek zaját hallhassa: a proféták szerint a tizedik hó bójtje át fog változni örömmenné és ő a „nagy reménykedő” hogyan mondhatta el a Jeremiádokat, amikor ez a nap minden pillanatban örömmenné változhat... Már bees-tellett, a rabbi még mindig nem jön. A gyű-

lekezet türelmetlenkedik és a rabbi továbbra is mély gondolatokba merülve áll ablakánál és figyel a fátalva. Az egyházi jön érte és halkan megszólítja: — Rebbe, már ideje Kinosz-t mondani...

A rabbi felriad álmódosásából és észreveszi a rideg valóságot: Népe a góluszban van és ő — még mindég nem érkezett meg... Ezzel elsieltett a templomba és a frigyáda elé lerogyva, zokogó hangon, felsírva mondta: Echo Josvo bodod hoir...

A nép valósággal rajongott érte. Messzi vidékről jöttek imáját meghallgatni és tanácsát kikérni. Erényeiért még korának nagyjai is a legnagyobb tisztelettel vették körül.

1809 Tisri hó 25-én, 70 éves korában halt meg a „zsidóság nagy védelmezője”, a berdicsevi rabbi Léwi Jichok...

Kolnidre-legenda

Irta: Martin Buber

A félelmes napok ünnepén — ujévkor és a kiengesztelés napján, a dynovi rabbi, ha a frigyáda elé lépett mindenkor maga elé tette a polcra Luriának, a feledhetetlen mesternak nagy imakönyvét. A könyv felirapozva feküdt előtte, de a dynovi rabbi soha bele nem tekintett imádkozás közben. A hitközség tagjai

Álljunk meg egy pillanatra!

Csak egy pillanatot kérünk Önöktől, kedves előfizetőink és olvasóink! Csak egy pernyi megállást, a nagy rohanásban. Csak egyszer egy évben és akkor is csak egy percre!

Lapunk megjelenésének újabb évfordulójához érkezünk. Nem gyújtunk örműtüzeket és nem dicsérjük önmagunkat, hiszen egy lapnál az a legkönnyebb, hogy önmagáról állítson ki bizonyítványt. Mi nem tartjuk ildomosnak, hogy önmagunkat dicsérjük és egymás kezét szorongassuk. Minek ez? A mi elismerésünket nem önmagunk akarjuk adni magunknak. Ezt a zsidó közönségnek kell adni.

És adja is! Adja naponta, adja hetenként és adja már hat esztendeje, évről-évre. Azzal adja tanujelét elismerésének, hogy olvassa, sőt, amint elfogulatlan informátoraink és a hozzánk érkező hírek mondják, — szeretik is. És ha szeretik, ha olvassák, ha a becsülésnek számos kézzelfogható bizonyítékát szolgáltatják, akkor minek ide sok szóvirág?

Valljuk és hirdetjük: missziót teljesítünk a zsidóság frontján. Első sorokban állunk, harcolunk, ha annak szükségét látjuk, dicsérünk, ha valamit, vagy valakit dicsérni kell. És mindig, mindenkor csak az igazság mérlegével kezünkben. Dolgozunk és harcolunk. Szentimentáizmus nélkül, céltudatosan és bátran.

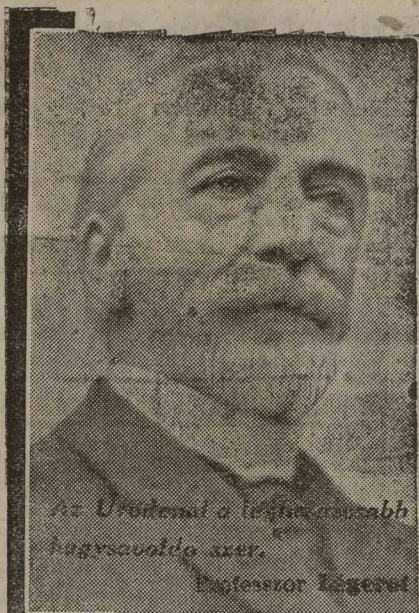
Ha most egy év elteltevel mégis kérünk egy percet magunknak is, ezt csak azért tesszük, hogy megköszönjük mindazoknak, akik eddig is elismerték munkánkat, hogy továbbra is támogassanak bennünket. Azzal a becsüléssel, azzal a szeretettel, ahogy eddig tették.

Ennek ellenében mi nem tudunk egyebet mondani, mint továbbra is haladunk a kitűzött cél felé. Megnemalkuvón, lelkesen, a zsidóság iránti nagy szeretetből fűtve s legnagyobb elismerésünk az, ha évente egyszer, évfordulók, egy percre megállunk, visszatekintünk és aztán megyünk tovább a magunk útján!

A „NÉPÜNK” szerkesztősége.

Az erdélyi zsidóság legkedveltebb találkozóhelye Bucurestiben

KATZ orth. restaurant
BUCUREȘTI, Str. Carol 36. I. em.



Az Urodonál a legjobb és legújabb hugysavoldó szer.

Dr. P. Fleury

a legjobb hugysavoldó és kiválasztó gyógyszer és egyben teljesen ártalmatlan.

KAPHOTO GYOGYSZERTARAKBAN ES DROGERIAKBAN.

Legyen bizalommal!

A 80 éves Saint-Firmin-des-Pres-i B. S. nevű hölgy az alábbiakat tanúsítja: „az 1914/15 telét nagyon nehezen éltem át, mivel egy erős hűlés következtében mindkét karomban rheumát kaptam. Egyik jó barátom tanácsára megpróbáltam az Urodonált. Ettől az időtől fogva minden évben négy Urodonál-kurát tartok. Kitünő egészségi állapotomat ennek a kiváló gyógyszernek köszönhetem, aminek következtében frissnek érzem magam és nincsenek többé fájdalmaim”. Az Urodonal megtisztítja a szervezetet a mérgező anyagoktól és a bomlási termékektől, amik a szervezetet elárasztják, meggátolva a szövetek degenerálását és késlelteti az öregedés beálltát. Meggátolva a hígysavas mérgezések kifejlődését, az erek megtartják rugalmasságukat. Az Urodonal késlelteti az öregkört és megőrvi egészségünket.

Az Urodonált az Orvosi Akadémia részére prof. P. Blum, a Tudományos Akadémia részére pedig prof. Fleury mutatta be. Kiváló francia és külföldi professorok és orvosok számos munkájukban bebizonyították, hogy az Urodonál, aktív alkotórészei alapján,

Mit akar a palesztinai arab — és mit a palesztinai zsidó?

Egy német zsidó nemrégiben bement egy jeruzsálemi könyvkereskedésbe és egy Koránt kért. A zsidó — németországi volt. Viszont a könyvkereskedésben nem volt Korán. Minek kell Jeruzsálemben Korán? Az arabok nem nagyon olvassák már, a zsidók sem nagyon törték magukat utána — mindmáig. De jött a berlini „Religionsgenosse”, a szíve legmélyéig asszimiláns „izraelita” és Koránt kér. Ismerni akarja a mohamedán vallást. Ami nem is volna olyan nagy baj, ha csak tanulmányozni akarja azt. Illetőleg: ha már valami vallást akar tudni, miért nem a Talmudot? Amelyet bizonyára még kevésbé ismer, mint a Koránt. De neki, mint „Jecke-zsidónak” az tul zsidós volna, viszont a Koránnal hóna alatt bizonyára jobban „imponál” a többi nemült német zsidónak.

Ezzel szemben, alig félóra rá, egy arab ment be ugyanabba a könyvkereskedésbe. És kérte Hitler: „Mein Kampf” című könyvét. Amelyet meg is kapott. Miért kell az arabnak a Hitler könyve és miért nem kell neki a Korán? És miért van meg Jeruzsálemben a Mein Kampf és miért nem a Korán? A könyvkereskedő jó pszichologus. Tudja mi kell. Ismeri a zsidó és arab karaktert. Az arab harca

készül, minden ellen, ami zsidó. A zsidó meg alázatos (sőt gyalázatos) behódolásra. — Az arab parancsolni akar megtanulni, a zsidó hizelegni. Az arab ur akar lenni, a zsidó meg szolgál.

Azt állíthatná valaki, hogy ez szörványos eset. A jisuy hangulata mégis más. Ezt megkontrázzuk. Mert a jisuy hangulata a mag executive morális nyomása alatt, nem országot akar építeni, hanem egy újabb gettót felállítani. Mert nagyjából így néz ki az a bevándorolt zsidó lömeg, amelyet a legújabb idők adtak Palesztinának. Ezeknek ha nincs német asszimiláció jó lesz az arab is. Előbb fog írni könyvet és előadást tartani a Koránról, mint a Talmudról. Mert a zsidó tudós, a zsidó történelem az örökké tabu lesz számára. Nagyon zsidós. Inkább a Korán. Inkább a Védák könyve. Minden inkább, minthogy önludatos zsidóvá váljon, még ott az ősi földön sem. Korán kell neki, amiből egy sincs a jeruzsálemi könyvesboltban. Mert az arabnak nem kell. Neki Hitler kell. Nagy baj ez, mert a harcos arabbal szemben ott fog állni a szemüveges, schöngeist, Koránt tanuló zsidó...

sem tudták mire vélni a dolgot, viszont szóvá tenni sem igen merték. Évek multak el, míg végre valaki megerősítette szívét és megkérdezte a rabbitól, hogy:

— Mond, ó Uram: ha te Luriának, a hasonlíthatatlan mesternek imakönyvéből imádkozol, miért nem nézel bele sohasem? Ha pedig nem belőle imádkozol, miért fekszik eltőted fellapozva?

Erre a kérdésre a rabbi így felelt:

— Megmondom.

És elmondta ez a gyönyörű történetet, mely Bál Sém idejéből maradt reánk.

Egykor régen élt egy faluban egy szegény bérlő a feleségével meg a kisfiával. A földesur szerette a bérlőt, aki csendes ember volt és kedvezett is neki, de a bérlőnek mégis egyre rosszabbul ment a dolga. Megnehezült az idők járása felette és minden esztendő rosszabb volt az előzőnél. Szegénysége nőlnövekedett, végül nem maradt már semmije sem s a nyomoruság kopogtatott ajtaján. A bérlő férfiasan viselte el a sors csapásait, panasz nélkül tűrt, nélkülözött. De s nyomorusággal, az inséggel szembenézni nem volt ereje. Napról napra gyengült és lassan elhamvult. Szíve egy szép reggelen észrevétlenül elhallgatott, mint ahogyan elhalkul és végül elhal az óra ingája egy elhagyott ház magányos termébe. A felesége, aki jóban rosszban osztályos társa volt, most sem maradt el mellőle. Hasztalan gondolt egyre kis-

fiára, hasztalan akarta kényszeríteni önmagát arra, hogy éljen, bizony nem sikerült. Vitte a vágya az ura u'an és teljesen magára hagyta kis gyermeküket.

A kis Nachum három esztendő volt, amikor árva lett. A szülei messziről jöttek, senki sem tudta, honnan, senki sem tudta élnék e rokonaik és ha élnek, hol élnek és kik azok? A kis Nachumot ezért a földesur vette gondjába, akinek nagyon megtetszett a fiu keskeny, sápadt arcocskája és aranyos, fűrtős haja. Napról napra jobban megszerette a fiunak nemcsak külsejét, de ábrándos, álmodozó lényét is és úgy bánt vele, mint a saját édes gyermekeivel.

Igy nőtt fel a földesur házában Nachum, akit minden szépre, jóra megtanítottak, aki sok mindent tudott, csak kettőről nem tudott semmit sem, a szüleitől és a hitéről.

A földesur ugyan nem hallgatta el előtte, hogy a szülei zsidók voltak, de ha szó került róluk, mindig hozzáfűzte azt, hogy:

— Én azonban ide vettelek téged a házamba, fiammá fogadtalak. a gyermekem vagy és ami az enyém az a tied is.

Ezt megértette Nachum. Amit azonban a szüleitől hallott, a szülei zsidóságáról, az rejtelem maradt számára. De ez a rejtelem vonzotta a kis fiut, aki úgy érezte, hogy erős szálak fűzik őt ahhoz a titokzatos lelki közösséghez, amelynek zsidóság a neve és amelyről ő nem tudott semmit sem.

Egy napon, a padlás egy sarkában különös, furcsa holmikra bukkanl. Ilyeneket még sohasem látott és az értelmüket még csak nem is sejtette. A kezébe akadt például egy nagy, alakatlan fehér köppeny-féle, melyet rojtok díszítettek és fekete sávok csíkoztak. Mellette gondosan himzett homlokkendő aranyhimzése ragyogott szerény pompájában. A sokkaru gyertyatartót a polcon belepte a por. Mellelte fűszertartó állt, melynek ágai koronába futottak össze. A fűszertartó körül még mindig régi illatok lengtek. Végül egy nagy imakönyvre bukkant sötétbarna bársonyból készült a kötése, ezüstből a négy sarka és aranyból a kapcsa.

A szülei hagyták hátra e különös dolgokat, melyektől nem bírtak megválni, még a legnagyobb nyomorban sem.

A kisfiu tágranyított szemmel bámult a titokzatos világ követeire, melyek szóltarul, de sokalmondóan tekintettek reá a padlás homályos zugából. Gyengéden felnyalabolta az óriási könyvet és elővigyázatosan, féltéken elvitte magával a szobájába.

És felnyitotta.

A széles, fekete betűk idegenül, de mégsem egészen idegenül tekintettek reá s keríngeni kezdtek a szemé előtt, mint megannyi kis pajtás. aztán összeolvadtak, egybefolytak, a könyv sötét tóvá változott s a tó mélyéről, könnytelenül, de végtelen szomorúsággal, két

251.000 font 1933-ban, 408.000 font 1934-ben

Két szám, amely tragikus jellemzője a zsidóság helyzetének. Németország zsidósága borzalmas helyzetben van. Minden jogát elvesztették, üldözik őket, nem is tartják embernek, elveszik irodáját, üzletét, egzisztenciáját, ha szükségét látják még életét is, s ennek a zsidóságnak ha menekülni akar, mert me nekülnie kell, akkor önkéntelenül támogatni kényszerül a német külkereskedelmi indexet. Ugy támogatni, hogy az a plüss még hozzá Palesztinába jusson. Ez év első negyedében 408.000 angol font, azaz negyedmilliárd lei értékű árut importáltak Németországból Palesztinába. Viszont 1933-ban ugyanezen idő alatt 251.000 fontot importáltak. Ha felületesen nézzük a dolgot, akkor hirtelen fel kell háborodnunk, hogy éppen a zsidó ország importáljon a bojkott idején ily sokat Hámán ivadékainak országából? De ha kissé mélyebbre nézzünk a dolgoknak, akkor nem teszünk érte senkit felelőssé, csak a sorsot, amely velünk, zsidókkal ilyen csunya játékot űz. Mert legújabb hírek szerint a német kormány újabb 387.000 fontra kötött megállapodást a zsidókkal, hogy ezt az összeget áruexportban viszi ki Palesztinába. Ebből házak épülnek, meg narancserdőket ültetnek és ipari vállalatok alakulnak. Az összes kolonizatorikus intézmények hiteleket kapnak ezektől a zsidóktól. Így például a Keren Kajemeth a napokban kapott egymillió márkát kölcsönként ezekből a pénzekből. Kaptak még kölcsönöket a Jewish Agency kolonizáló társasága, a felü és város-terjesztő társasága, a telavivi vásárgazgatóság és még más szervezetek is. A pénzek amelyek ezekből a németországi import-üzletekből befolytak, ott kell maradjanak az országban. Garanciákról gondoskodnak, amelyek azt hivatottak elérni, hogy ezek a pénzek valóban ott maradjanak Palesztinában és nem jutnak másfelé. Maga a német kormány is csak úgy csinálta meg ez a 387.000 fontos megállapodást, hogy az csakis Palesztinába juthat.

Milyen tragikus játéka a sorsnak. Hitler ragaszkodik ahhoz, hogy minden német-zsidó pénz Palesztinának jusson. És ettől a véres kéztől undorral bár, de el kell fogadjuk ezt, mert magunkon segítünk vele.

— A Keren Kayemeth Lejiraél központi irodája felhívja az összes perselytulajdonosok figyelmét arra, hogy egy Izsák Dán nevű egyén sorozatos visszaéléseket követ el a KKL. terhére. Felkérjük a KKL. barátait, hogy ha bárhol jelenik meg a KKL. nevében, azonnal adják át a rendőrségnek.

szem tekintett rá, két meleg és érzelmes szem.

És Nachum egyszeribe megérezte, hogy ez a könyv az édesanyja imakönyve.

S ettől kezdve minden este elővette az imakönyvet, melyet napközben gondosan el rejtve tartott és a lámpa fényénél, még gyakrabban azonban a hold világánál nézte, nézte az idegenszerű betűket, míg azok patakokká nem folytak össze szeme előtt, a patakokból tenger nem lett és a tenger mélyéből fel nem bukkant az édesanyja simogató, meleg tekintetű szeme.

Teltek multak a hetek és ime egyszerre csak felvirradtak a félelmes napok, az ítélet napjai.

És a falvakból seregeseitől vándorolt a zsidóság a városba, az Ur színe elé, hogy vezekljen és feloldozást nyerjen vétkeiért.

Nachum a ház ajtajában állt és nézte a kocsin érkező sokaság felvonulását, az ünneplős férfiakat és asszonyokat és úgy érezte, hogy azok valamennyien követek, egy előtte rejtelmes és zárt világ követek, akik érte jöttek, neki hoznak hírt.

É megszólította őket:

— Hová siettek és milyen idők virradtak reátok?

É azok így feleltek:

— A megújodás napja elé igyekszünk, a kezdet napja elé, melyben az égi könyvbe bejegyeztetnek cselekedeteink s bejegyeztetik

Dr Frenkel Bernát

budapesti vallásnár

zsidó nevelőintézete

Internátus kertés villában, a városligeti villanegyedben, minden típusú iskola közelében, kisebb fiúk és leányok és nagyobb leányok részére.

Leánytovábbképző közművelődési és gyakorlati irányú tanfolyamok 14 évesnél idősebb leányok részére. Héber és modern nyelvek. Zene.

Prospektus díjmentes.

Budapest, VII. Stefánia-ut 67. Telefon 96-4-95.

A carei (nagykárolyi) harcok legszomorúbb megnyilvánulása:

Hírelet — rendőrségi asszisztencia mellett

Amire számtalanszor rámutatunk, az igazolódott be most Careiben. Hat héten át nem mulott el vasárnap ebben a zsidó községben, amikor ne lett volna, vagy hitközségi, vagy rabbiválasztás. Van már számos elnök, számos rabbi, s számtalan veszekedés. A rendőrség fénykora következett el Careiben, mert a külön napidíjták, amelyek az ilyen kiszálások alkalmával jogosan kijárnak, már nehéz tízezreket kell kilegyenek.

Ezzel szemben, a zsidó iskola tanítói hónapok óta nem kapják fizetésüket. Ezzel szemben: a szülők, a gyerekek, a tanítók, sőt maga az iskolafentartó szervek sem tudják, hogy néhány nap múlva megnyílik-e a zsidó iskola. Mert nincs idejük ezzel a „bagatell” dolgokkal foglalkozni. Hogy lesz-e a zsidó gyerekeknek továbbtanulási lehetősége, milyen semmiség ahhoz a nagy problémához képest, hogy ki ül a főrabbi székben. Így gondolják ők. Pedig a régi zsidók között csak az volt a legfőbb gond: tanulni fognak-e a gyermekeink? Tanulni és tudni? De ma már ez nem fontos. Ez a legkisebb gond. Ez semmiség ahhoz képest, hogy kik vannak a comisia interimareban, és vasárnap hajnalban 4 órakor mit álmodott Teifelbaum főrabbi a carei stallumot illetően. Ez a világrengelő nagy kérdés, s ehhez képest 200 gyerek iskolája semmi. Semmi nekik, de nem a felnövő új generációnak, amely csak azt látja maga előtt, hogy a szülők veszekednek, homo usion és iusion, hogy rendőrök vannak a templomban, hogy nincs pénz iskolára és más mindenre igen, (minden alatt: veszekedés és veszekedés értendő) és iskola nincs, iskola nem lesz. Szegény új nemzedék. Szegény mai gyerekek. Hova juttatta őket a mindennek, mindenkivel szembeszálló klikk-gyűlölet. Az a klikk-gyűlölet, amely még az elemi iskolák létének szükségét is tagadja. Csak a kvittit és a dinasztikus érdekeket isteníti. Ezek mel-

lett elölrül egy olyan semmiség, mint az, hogy lesz-e hol tanulni a károlyi zsidó gyerekeknek, vagy sem?...

...

Legújabb fejleményei is vannak a carei harcoknak. Legutóbbi pénieken este Horovitz Ábis rabbi az őt megillető helyre ült. Azután felállott semoné eszrét mondani. Közben Kassovitz pillanatnyilag volt elnök, odaüzent a rendőrkomiszárral, (rendőr nélkül nincsen minjan Careiben) hogy menjen el a rabbi-helyről, mert az nem illeli meg. És a rabbi — ment. Kilépett az ajsze-solajm előtt, mert a rendőrhatalósággal nem akart szembeszállani. Tehát már ott tartunk, hogy a rabbi nem akkor és nem ott lép ki a semoné eszrétől, amikor kell, hanem amikor az elnök kívánja a rendőrség által. A rabbi elült onnan és hátrébb ment.

De jött a másnap. És megérkezett a miniszterium újabb döntése. Amely szerint Horovitz Ábis stallumában megerősített és új comisia interimaref nevezett ki a miniszter. Tehát ezután odament a rendőrkomiszár a főrabbihoz és felkérte, hogy foglalja el újból helyét, amelyről tegnap „elmozdította”. Az már nem a lényegesebb, hogy a legislegújabb com. interimare tagjai a következők: Weinberger Sámuel elnökléte alatt: Áron Mór, Róth Lipót, Klein József, Grünspan Ignátz. Azonban az előző comisia interimare elnöke, Kassovitz Sámuel nem akarta átadni a hitközség pecsétjeit és iratait, miért is az új vezetőség rendőri karhatalmat vett igénybe.

Maholnap meg kell szavaztassuk majd olvasóközönségünket arravatkozólólag, hogy a carei eseményeket, a humor, vagy a zsidó tragédiák rovatában közöljük? Mi valahogy úgy látjuk, hogy szomorú de gyakran komikus is. Bárhogyan is, de végtelenül elszomorító...

S amikor tudatára ébredt annak is, hogy ő nem tud imádkozni úgy, mint a többiek, akkor elővette hóna alól az édesanyja imádságos könyvét, maga elé tette a polcra, szétnyitotta és így kiáltott fel:

— Világ Ura! Én nem tudom, mit kell imádkoznom, én nem tudom mit kell mondanom, Világ Ura! Én elhoztam Néked az egész imádságos könyvet!

Ezzel ráborult a nyitott könyvre és sírt és beszélgetni kezdett Istennel.

Ezen a napon, a gyülekezeti imái szárnyaszegett madárként nem tudtak felemelkedni az Égbe s megtöltötték, fülledtíté tették az imaházat. A fiu szavai azonban szárnyakra kaptak a gyülekezeti könyörgéseit és felreptették az Ur ölébe.

Ezt látta Bál Sém.

S az ünnep elmúltával házába fogadta a fiut és megtanította a tiszta s az áldott bölcsesség ígéire.

— Miként a gyermek, úgy én sem ismerem ama szent férfiak szándékait, akikről imádságaink erednek — fejezte be elbeszélést a dynovi rabbi — s ezért leszem magam elé Lurjának, a hasonlíthatatlan mesternek imádságos könyvét és ajánlom fel, adom azt Istennek azzal a szándékkal, akarat, áhítattal, odaadással, amely szándék, akarat, áhítat és odaadás megnyilatkozásai azok az imák, amelyek benne foglaltnak.

a sorsunk. Megyünk, hogy szólhassunk Istenünkkel és hogy szavainkat közös imává fűhessük össze...

A fiu pedig úgy érezte, hogy valami láthatatlan erő vonzza, viszi, ragadja magával őt is egy ismeretlen cél felé.

És elmúlt a vezeklés tíz napja s elérkezett a kiengesztelés napjának előestéje.

S a zsidók ismét seregeseitől tódultak a városbeli imaház felé.

S Nachum ismét megkérdezte tőlük:

— Hova igyekeztek s miért?

S ők feleltek:

— Erre a napra várunk, ettől remélünk. A kiengesztelés napja ez, melyen feloldozást nyernek bűneink az Ur fényességében, s ő befogadja gyermekeit a kegyelem országába.

Mikor a fiu ezt meghallotta, szobájába rohant, hóna alá vette a nagy aranykapcsos imakönyvet és szaladt, szaladt, szaladt az uton a város felé s csak az imaház előtt állt meg, hogy ott belépjen.

Amikor belépett, éppen Kolnidrébe fogott a kántor.

S a fiu látta a hosszú, fehér halotti ingekbe burkolt jámborokat, amint ott álltak, meghajoltak és kiegyenesedtek Isten előtt. S hallotta, amint felkiáltottak Hozzá, a Világossághoz, az eltévelyedések honából az igazsághoz a mélységből. S a Szellem megihlette a fiut. Ő is meghajolt s kiegyenesedett az Ur előtt s ő is kiáltott Hozzá.

HIREK

A „Népünk” cikkeinek utánnomása csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5694

Péntek: Elul 27, szeptember 7.

Szombat: Elul 28, szeptember 8.

Heti szidra: נצבים

Heti háftóra: שוש אשיש

Perek 5-6. פרק ה' ו'

5695

כתובה וחתימה טובה

Boldog újévet kíván előfizetőinek és olvasóinak a „Népünk” szerkesztősége és kiadóhivatala.

Vasárnap: Elul 29, szept. 9. ערב ר"ה תרצ"ה

Háftó: Tischri 1, szept. 10. א' דראש השנה

(Rosch-Has. első nap) תשל"ך (Taschlich)

Kedd: Tischri 2 szept. 11. ב' דראש השנה

(Rosch Has. második nap)

Szerda: Tischri 3, szept. 13. צום גדליה

(Gedalje böj)

Szombat: Tischri 6, szept. 15. שבת תשובה

Heti szidra: וילך

Heti háftóra: שובה ישראל

Kedd: Tischri 9, szept. 18. ערב יום הכפורים

Szerda: Tischri 10, szept. 19. יום כפור - מזכיר

(Jom-Kippur)

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 6.40

gyertyagyújtás 6.45

Istentisztelet kezdete 6.55

Szombat befejezése 7.55

Lapunk legközelebbi ünnepi száma gazdag tartalommal szeptember 21-én jelent meg.

Ros Hásonoh תרצ"ה

Ismét alámerült egy csöpp a tengerbe, egy év, amely az örökévalóság szemébe tekintve, jelentéktelen paránya az időnek. „Mert Isten szemében ezer év olyan, mint a tegnapi nap”. De mi, halandó porhüvelyei a sorskeréknek, a mi számunkra egy évforduló olyan határkövet jelent, amely mellett nem halhatunk el gondolkodás és elmélkedés nélkül, bármily gondolatlanul és gépiesen végezzük is egész évben mindennapi robotunkat.

A világtéremítés ezen évfordulóján lesz kijelölve az ég és föld összes testeinek, a természet összes hatalmainak a következő évben megteendő útja. Atoh zauchér mászój aulom ifajkéd kol jöcüréj kedem. Azon órában, amidőn a kocka eldőlt a földön, melyik néphez, vagy hajlékba költözzön halál, vagy élet, egészség vagy betegség, bőség vagy hiány, a forradalom tüzes nyila, a csöcselék uralma, vagy a béke boldogsága — amint hatszázézer német testvérünk sem hitte még két évvel ezelőt, hogy földönfutóvá lehetne máról-holnapra a huszadik század kulturált Germániájában — amidőn megállapítja lesz, hogy ki fog gondatlan nyugalmában, vagy nyugtalanul bolyongva élni, ki lesz a mélyébe dobva, vagy ki lesz felemelve, ezen a napon, amidőn még az angyalok is megremegnek és reszketés és félelem fogja el őket. Mondván: hiné jaum hádin, itt az ítélet napja: ezen a napon magasan felülemelkedik a zsidó pillantása az őt körülvevő forgatag fölé, Isten atyai szeretetéhez és a föld szavakkal köszönti őt a kötelességét, hogy megszeneltette parancsával lismauá kaul saufor, hogy Istenének kürszavát hallhatja a mai napon. Mert a saufor eszébe jutálja a világmegváltó színáji igét, amely Izrael népet földrengető, ézengés és zúntelen kúrtharsóság közben sasszárnyakon felemelte a többi teremtmény fölé és az örökigazság hírnökeivé, az örökjő és szép papjává emelte. Több, mint háromezer év múlt el azóta és vele megszűntek létezni az akkori őrszes népek és államok, volíasaik és bálványaik, az Ábrahám szövetség egyszerű koeszerve azonban mindnyájukat túlélte, az örök, mint a törvény, amely azt elrendelte és a nép, amely azt hozta. Ezért találó a bölcs mondása, hogy aki nem érzi az erkölcsi tisztaság, az isteni erény és ártatlanság égi magasságát, aki nem ismer szegényéretet és lelkiismereti furdalást, annak ősei bizonyára nem állottak a Színáj hegyen. Ezekután megértjük a Jesájióh prófétahoz intézett isteni szót: Kásaurfor horém kajlecho, mint a kürt emeld fel hangodat, v'haged leámi pisom olvész Jákob chatosom, amely emlékezteti viszálykodó népeket büneire és Jákob házat vétkeikre. Amely eszükbe jutálja, hogy mennyire elítélődtek a színáji kinyilatkoztatás isteni alapjától, Kásaurfor horém kajlecho. Mint a kürszó emeld föl hangodat. Ez vonszózik mindnyájunkra, akik a megemlékezés mai napján, mielőtt az elmúlt esztendő erkölcsi mérlege lezáródik, annak serpenyőjét jobbra billenteni akarjuk és égi Atyánk irgalmát eszedeljük.

Mint a kürszó háromszoros hívása, úgy emeljük föl könyörgő szavunkat mi is, akik gondatlanul bolyongunk egész évben, az élet sodró folyamán a partján, testi, lelki és szellemi életünket fenyegető örvények szélén és csak midőn a hullámok összecsapnak a fejünk fölött, észleljük a veszélyt. De ahelyett, hogy a helyes utat választanánk, tehetetlen vagy hamis segítőkhöz és mentőkhöz fordulunk. A látszatra támaszkodunk, a felületességnak hódolunk, a miandóságnak építünk. Embertársainkban bízunk. Pedig régi igazság, hogy csak a gazdagnak vannak barátai, baj esetén, a szegény embernek: nincs se rokona, se barátja.

Mi zsidók, még mindig a Népszövetség segítségével, nemzetközi szerződésekre gondolunk, amelyeket a civilizáció garantál, ha az antiszemita támadások vézedelemessékké válnak. Látnak azonban, mily keveset tehetnek, vagy tesznek a szervezeteik, német testvéreink érdekében. Ha felemelik is egyes fennkölt szellemű előkelőségek, mint a pápa, vagy Faulhaber érsek, lilakozó szavukat a szervezett söpredék uralma, a hitleri barbárságok ellen, ezzel német testvéreinken még nincsen segítve. És a még náluk is rosszabb sorsban levő, orosz zsidók millióival törődött-e valaki? Már szinte megfélemlítkeztek az ő szörnyű sorsukról az újabb üldözések, a német és algiri pogromok következtében. És ha sikerül is letelepíteni az üldözöttek egy töredékét a zsidó országban, ott nem vagyunk-e tovább is Isten oltalmára utalva, a körülvevő arab tenger és a súlyos szociális párt harcok torayosuló hullámain? Az egyéni, gazdasági bajok tekintetében szintén azt hisszük, hogy magunk is meg tudunk küzdeni az árral, amely bennünket a pénzkrisis, a munkanélküliség és csendes bojkott frontján fenyeget. Magunk akarjuk fölvenni a harcot. Csak mikor már minden kísérletünk meddőnek bizonyult, akkor fordulunk Istenhez.

A kürszó háromszoros hangja megtanít bennünket a helyes sorrendre: Kásaurfor horém kajlecho. Miként a tökjoh nyújtott, vontatott hangja a vezérhez hívott, Istenhez szólított a pusztában, így kell, hogy mi is elsősorban Istenről várjuk és reméljük a segítséget. Csak ezután forduljunk embertársainkhoz, miként a sövörim törött, külön hangokból áll. Végül, miként a törőh a szorosan összefüggő, rövid hangokat összeolvasztja egy egészé és harcba szólított annak idején, úgy hív bennünket önmagunkhoz, hogy saját magunk is vegyük fel a küzdelmet a mostoha sorssal. És miként a safor ritusában, minden alkalommal a tökjoh-val zárul a sor, úgy kell nekünk is ismét és újra Istenhez fordulnunk. De nemcsak ma, a megemlékezés és ítékezés napján, hanem egész évben, de legalább egyszer hetenként Isten házat felkeresni, mert: „Odom nidajn kol hásonoh”, egész évben a Mindentudó ellenőrzése alatt állunk.

És ha valóban bűnbánóan visszatérünk Istenhez és köntjük szívünket ájtatos imában: lév nisbor vönidkeh Él lau szivzeh, a megtört és alázatos szívet Isten nem veti meg. S amint igazi szabadságot hozott a jóbel kürtje az ország összes lakosainak, a régi zsidó államban: úkroszem d'rajr boorec l'chol jausveho, — amint visszaadta a birtokot az elszegényedetteknek és nívellalta a szociális igazságtalanságokat, úgy megint elhozhatja a megelégedettséget bennszülötnek és idegennek. Majd akkor ismét összedőlnek kártyavárként konok ellenségeink hatalmas várai, miként Jósua idejében, Jericho ostrománál a sófár pusztá hangjától összeomlottak a várfalak. Isten mindig megbünteti a zsidó nép ellenségeit — mondja Faulhaber érsek.

És akkor majd beir bennünket a megvesztegethetetlen igaz Biró egy jobb, békésebb és boldogabb újévre. Elhozza végre az üldözött, hajszolt Izraelnek a megváltás és segítség esztendejét. Majd közeledni fog a korszak, amidőn megfújják a nagy safort és összegyűlnek Assur és Egyiptom száműzöttjei, hogy leboruljanak Ción és Jerusolájm hegyén.

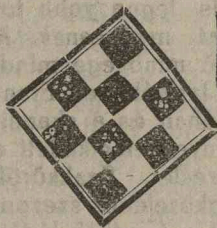
Dr F. S.

— A cionista ifjusági szervezetek konferenciája Emek Jesreel-ben. Jeruzsálem. — (Palcor) Emek Jesreelben, a Gi negar kwucán folyt le a közelmúlt napokban a palesztinai cionista szervezetek összes ifjusági szervezeteinek közös konferenciája. A konferencián 60 delegátus vett részt 13 szervezet képviselőiben, így tehát képviselve volt a cionista pártok minden árnaiata. A konferencia mindenekelőtt arra mutatott rá, hogy a jelenlegi bevándorlási tendencia súlyos veszélyeket rejt magába a palesztinai zsidó mezőgazdaságra nézve. A bevándorlók túlnyomó része a városok felé orientálódik. Elégítéssel állapítja meg a konferencia, hogy a tömeges bevándorlás ellenére is a Keren Kajemeth maradt a legjelentékenyebb zsidó fölvasárló intézmény. A zsidók által az elmúlt 4 évben vásárolt 93.000 dunám földterületből a K. K. L. egyedül 50.000 dunámot mondhat magáénak.

— Új statutumokat kap a magyar zsidóság. Néhány hét előtt kultuszminiszeri rendelet jelent meg, amely kormányzói engedéllyel felhatalmazta az Országos Izraelita Iroda elnökét, hogy összehívja a neolog zsidóság kongresszusát. 1869-ben ülésezett utódjára a kongresszus, amely akkor megalkotta a magyarországi zsidóság statutumait. Időközben a statutumok egyrésze, idejét múlt és szükségesnek látszott, hogy az elavult rendelkezéseket ujakkal pótolják. Ezért hívják most

november végére össze a nagyszabású kongresszust. Összesen kétszáz tagja lesz a magyar zsidó hitközségek országos nagyülésének, amelyből százát Pest vármegye zsidósága választ. Itt lakik ugyanis a magyarországi zsidóság mintegy helven százaléka. Nyolc községkerülete van az ország hitközségeinek. Ezek választják meg azokat az elektorokat, akik kongresszusi képviselőket jelölnek ki. Pest 636 elektora száz kongresszusi képviselőt választ jövő vasárnap. Az új évre tehát a magyarországi izraelita hitközségeknek új statutumai lesznek, amelyeket jövőhagyás véget a kormányzóhoz fog az Izraeliták Országos Irodájának elnöke felterjeszteni.

— Kérjen mintafüzetet a Grosz Ernő és Mannheim Mór által szerkesztett héber-magyar szótárból. Körülbelül 16—17.000 szó, 40 íven (64 oldal) utasításokkal, ragozási táblázatokkal és több gyakorlati ujjlással. Cim: Mannheim, Debrecen, Rákosi Jenő u. 6.



Gütermann-féle varró- és gomblyukselyem

- A varróselyem előnye, hogy egyenlő értékű a nyersselyemmel.
- A varróselyem liszta selyemből készül.
- A varróselyem színtartó.
- A varróselyem ellentáll az időnek.
- A varróselyem fényes természetes.
- A varróselyem több mint 600 féle színben készül.
- A varróselyem olcsó.
- A varróselyem puha, elasztikus és a varrásnál alkalmazkodik a ruhadarabokhoz.
- A varróselyem felhasználásánál a szemek nem szakadnak el.
- A gyapju vagy selyemszövetek festésénél a varrás csak akkor kapja meg az új színt, ha gépselymet alkalmazunk.
- Figyeljen jól tehát, hogy ruhája mivel lesz megvarrva.

Ne takarékoskodjon a varrásnál.

A varróselyemnek nincs párja!

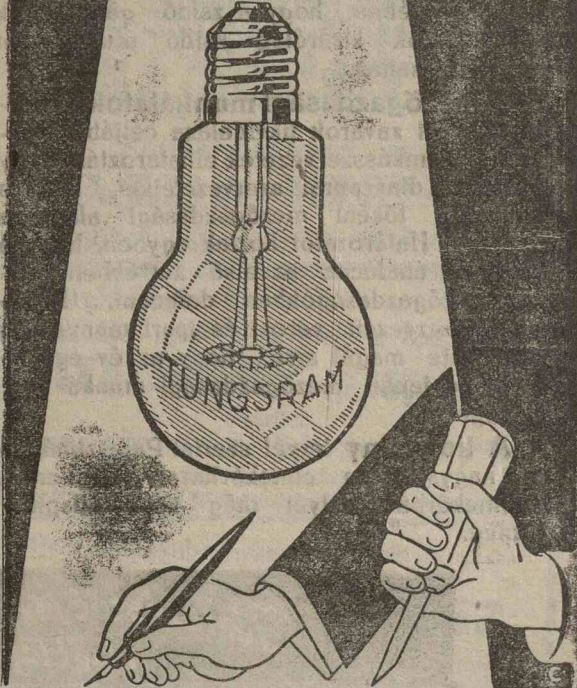
Használjon tehát Gütermann varróselymet az a legjobb

Gütermann & Co. S. A. Románia, Bucuresti.

Vásárlásnál hivatkozzon

a „Népünk“-re

TUNGSRAM



JO' VILÁGÍTÁS = JO' MUNKA

Palesztinai hírek

Az »Al Islamia« arab lap közli, hogy az arabok az esetben, ha a cionista revizionista szervezet vezetője Vladimir Jabotinsky Palesztinába jönne, tiltakozó demonstrációkat tartanának. Az arab sajtó tiltakozik az ellen, hogy Jabotinskynek hosszabb palesztinai tartózkodásra adjanak engedélyt, mikor a hatóságok szíriai arab vezetőknek ezt az engedélyt nem adják meg.

Noha még csak most ért végett a palesztinai narancsexport, az érdekelt körök már most foglalkoznak a legközelebbi szezon kihelyezési problémáival. Az egyik legtekintélyesebb narancs-export cég megbízottja, aki most tér vissza európai körutjáról és a piac felvevőképességét tanulmányozta, igen optimistán ítéli meg a legközelebbi szezon kilátásait. A palesztinai narancs utáni kereslet az összes európai államokban növekedőben van. Különösen kedvező a helyzet az angol piacon, amely eddig is legnagyobb fogyasztója volt a palesztinai narancsoknak. A palesztinai áru rendkívül jó minősége mind inkább kiszorítja a spanyol termékeket. Franciaországban, Csehszlovákiában és a skandináv államokban is jelentékenyen emelkedett a palesztinai narancs utáni kereslet. Szakkörök azzal számolnak, hogy a legközelebbi szezonban az export el fogja érni a 6 millió ládát, vagyis legalább 1 millió ládával haladja majd túl az elmúlt évi kiviitelt.

Haifa négy zsidó városi tanácsosát abszolút többséggel újra megválasztották, mint hogy egységes zsidó listával indultak a választásba.

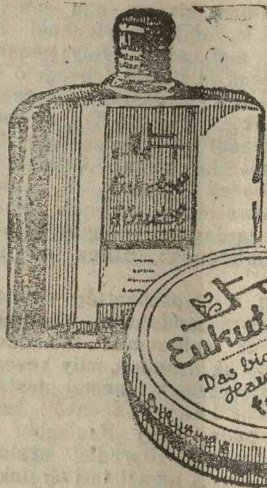
Az »Ala Jamea al Islamia«, arab lap, Mosley angol fasiszta vezér közeli palesztinai utjával kapcsolatosan többek között ezt írja: „Mosley, ismert antiszemita és ezért nagy szolgálatokat tehet ügyünknek“. A lap felszólítja az arab politikusokat, hogy lépjenek Mosley-el összeköttetésbe.

A Jewish Agency és a palesztinai kormány között már megindulak a tárgyalások a legközelebbi bevándorlási kvóta megállapításának ügyében. A tanácskozások ezidőszereint csak elvi alapon mozognak, amennyiben jelenleg a palesztinai gazdaság munkaerő szükségleteit állapítják meg. Majd csak ezután kerülnek szóba a számszerű kérdések is. A bizottságok rámutatnak arra, hogy Palesztina a zsidó építőmunka következtében, jelenleg óriási zsidó bevándorlást tudna felölelni. Ezzel szemben a kormány a zsidó bevándorlás korlátozásával akadályokat gördít a fejlődés elé.

A jisuv körében nagy felzudulás van amiatt, hogy míg a hatóságok az illegális zsidó bevándorlókkal szemben a legkíméletlenebb eszközökkel járnak el, addig szemel hunyának a tömeges arab bevándorlás előtt, amely elárasztja az országot és veszélyes konkurenciát hoz a zsidó szervezett munkásság számára, a munkabérek lenyomása tekintetében. A palesztinai zsidó munkásság körében intenzív harc indult meg annak érdekében, hogy a zsidó gazdaságok és vállalatok kizárólag zsidó munkásokat foglalkoztassanak.

A mezőgazdasági munkálatoknál előálló gyakori zavarok likvidálása céljából a palesztinai munkásszervezetek elhatározták, hogy utasítják a diaszporai szervezeteiket, hogy a chaluciót főként mezőgazdasági alapokra helyezték. Határozatot hoztak egyben, hogy a kivándorló chalucok az első két évben kötelesek mezőgazdaságokban dolgozni. Ugyan-esek a szervezett városi és ipari munkásság is kötelezte magát arra, hogy az év egy bizonyos idejében mezőgazdasági munkát fognak végezni.

A kormány tervei szerint Palesztinában egy nagyszabású elmeorvóházat létesítenek. Az elmeorvóház helyét még nem állapították meg.



TUDJA-E ÖN, HOGY MI A HORMON?

Az orvostudomány korszakalkotó legújabb felfedezése!

EUKUTOL 6 biológikus hormon-krém

és

EUKUTOL BŐROLAJ

a hormonműködést serkenti, bőrrokonalkatrészeket tartalmaz, amelyek arc- és testbőrét táplálják, ápolják, hűsítik, gyógyítják és megfiatalítják, **napégés ellen védik.**

Próbálja ki, meggyőződik páratlan hatásáról!

Eukutol 6 kis doboz Lei 20 — Eukutol bőrolaj kisüveg Lei 60 — Eukutol 6 nagy doboz „ 40 — Eukutol bőrolaj nagyüveg 120 —

Kapható minden jobb szaküzletben!

Vezérképviselő: „Rózsa Royal“ Drog R. T. CLUJ

Augusztus hónapban hozzávetőleges számítások szerint 4000 ember vándorolt be az országba. Az őszi hónapokban a bevándorlás még fokozottabb emelkedésre számítanak. A legközelebbi bevándorlási félévben a bevándorlás jelenlékenyen túl fogja haladni a folyó félévi kvótát.

A Jewish Agency hivatalos statisztikai közlése szerint Palesztina zsidó lakossága az összlakosság 22% át teszi ki, ezzel szemben az állami költségvetés 50%-a zsidó adózásokból folyik be. A kormány kiadási tétélei zsidó célokra azonban még a 22%-ot sem haladják meg.

A palesztinai kormány elhatározta, hogy a letartóztatott 32 zsidó leányt, akiket illegális bevándorlás miatt helyeztek letartóztatásba, szabadlábra helyezik, de kötelezik őket az ország elhagyására.

Remath David-kolónián nagy tüz ütött ki, amelynek az egész város az összes házak martalékul estek. A kárt 800 fontra becsülik.

Marat el Scherik arab lap élesen tiltakozik az illegális zsidó bevándorlók ellen folytatott rendőrségi hajsza ellen.

Hivatalos lap jelentése szerint július 26-tól augusztus 2-ig 49 új kereskedelmi vállalatot jegyeztek be a hatóságoknál.

A Kfar Ussiskin alap céljaira eddig 35.000 font gyűlt össze, amelyből Palesztina 8.000 fontot jegyzett.

— Délafrikában is csődöt mondott a horogkereszt. Johannesburg. Amíg Németországban tiszta fényrel ragyogott a horogkereszt, sugarai eljutottak egész Délafrikáig is és a gyűlölet parazsát elszórták itt is a nemzetiszocializmus képviselői. Szürkeingeseknek nevezték magukat, de teljesen a barnaing szellemében jártak el. Izzgattak, rágalmaztak és szították a nyugtalanságot. — Rabbi Lewi, portelizabethi főrabbi, akit személyében támadtak és rágalmaztak meg, pert indított a mozgalom három vezetője ellen. A tárgyalást még ki sem tűzték, mikor a német nemzetiszocializmussal egyidőben Délafrikában is megkezdődött a bomlás folyamata. David Hermanus Olivier a „Rapport“ szerkesztője, a vádlottak egyike, lapjának egyik legutóbbi számában szánja bánja minden bűnét és felpanaszolja a sorsnak, hogy vaksággal verte meg. Végre azonban most már ki nyitották a szemét és látja, hogy hamis uion járt. Alfred King, a szürkeingesek elnöke, pedig nyíltlevélben jelenti be, hogy kilép a mozgalomból. — A tárgyalás során a vádlottak a bíróság előtt is megismételték „bűnbánó“ nyilatkozatukat és késznek mutatkoztak arra, hogy a nyilvánosság előtt vonják vissza Rabbi Lewi ellen folytatott rágalmaikat. Olivier kijelentette, hogy lapját a jövőben teljesen más szellemben fogja vezetni. Miután a vádlottak bocsánatot kértek a panaszostól és kijelentették, hogy viselik a per 150 fontos költségeit, a bíróság elfogadta ezt az elégtételt és felmentette a vádlottakat.

— Kegyelmet kapott egy sentai zsidó ügyvédjelölt. Senta. Még az elmúlt év októberében történt, hogy Löbl Endre sentai zsidó ügyvédjelöltet a nyílt uccán megtámadta Vuletics Lázár móli jegyző, aki a zsidó fiatalembert már hosszabb idő óta üldözte. A megtámadott Löbl Endre hosszú duleködés után végül rálőtt a jegyzőre, aki azonnal meghalt. A subotikai törvényszék tárgyalta a bünygyet és noha elfogadta, hogy Löbl csak jogos önvédelmet folytatott (támadójával), azonban a címen, hogy túllépte az önvédelem határát, midőn fegyverét használta, 2 évi fegyházra ítélte. Az elítélt nem nyugodott bele az ítéletbe és főbirányu kísérletet tett kiszabadulására. Érdekében. Dr. Székely Zoltán szabadkai ügyvéd utján perújítási kérvényt is benyújtott, majd kegyelmért folyamodott Sándor királyhoz. Az igazságügyminiszter jóváhagyólag terjesztette fel a kérvényt a királyhoz és az uralkodó elengedte Löbl Endrének hátralévő büntetését. A zsidó fiatalembert kiszabadulását, aki közel egy évig volt a szemkamitrovical fegyházban, általános szimpátia kísérte.

— Betiltották a főmufti lapját Jeruzsálemben. Az „El Dscheha el Aradia“ című lapot, mely Husszeini jeruzsálemi főmufti közvetlen vezetése alatt áll, a főkormányzó rendeletileg betiltotta. A lap a főkormányzóama rendelete ellenére, hogy az arab ifjúság „határszervezetét“ feloszlatta és megtiltotta a rendőrségnek, hogy az illegális bevándorlók elleni vadászataiban az arabok segítségét igénybe vegye, arra uszította az arab ifjúságot, hogy ellenőrizze a zsidó bevándorlást. A főmuftit, akinek a múlt évi véres zavargásokban való szerepét a nyomozás bebizonyította, az arab határőrségek törvénytelen fénykedése miatt, mint hírlik, a kormány felelősségre kívánja vonni.



„Herzlia“ szálloda SAFED

PALESZTINA

(Az Angol-Palesztina bank mellett)

Minden kényelemmel, hideg és meleg vízzel, külön fürdőszobákkal. Európai konyha. Családoknak különösen alkalmas. Mérsékelt árak.

W. PERL tulajdonos saját vezetése alatt. Telefon 7. Figyelmes kiszolgálás! Telefon 7.

Ráth József déligyümölcs kereskedő **SIGHET** str. Dorobanților 27.

אתרוגים לולבים והדסים מארץ הקדושה וגם מגריענעלאנד

A palesztinai zsidó eszrogimok legelterjedtebb nagykereskedése.

Szállít megfizelő kóser erecsiszroeli eszrogokat 6 és 12 darabos ládákban a következő árak szerint:

6 drb. III oszt. אתרוגים...	Lei 360	שבמובחרים drb.-ként à	300-500 lei
6 „ II. „ „ „ „ „ „ „	500	לולבים bordicherai drb-ja	50 „
6 „ I. „ „ „ „ „ „ „	660	„ válogatot „ „ „ „	60-100 „
6 „ מובחרים „ „ „ „ „ „ „	1200	הדסים 1 láda 100 drb. „ „ „ „	350 „
		הדסים 1 láda 200 drb. „ „ „ „	600 lei.	

Az egész összeg előzetes beküldése esetén portómentes szétküldés Románia minden postaállomására. — A rendelés összegének felét minden esetben előre kérik beküldeni.

Kérek promt rendelni. — Görög Eszrogok ugyanebben az árban.

Megjegyzem az idén fele Eszrog termelt, ezért drágább és sok helyen hiány lesz.

Dr. Angelo Sacerdotti római főrabbi mondja:

Valóság legyen a zsidó nemzetköziség legendája!

Különös figyelmet érdemel Sacerdotti, Olaszország grandrabbijának genfi beszéde, amelyen a Zsidó Világkonferencia záróülésén mondott el. Sacerdotti többek között a következőket mondotta: „A Zsidó Világkongresszus megteremtése egy keserű szükségesség. Egy olyan világon, ahol a szervezetség jelent mindent, valósággal abszurdum volna, izoláltan maradni és a zsidóság központi irányításának szükségét nem érezni. Van-e valahol egy nemzeti, vagy vallási közösség, amely központi vezetés nélkül állna? A Világkongresszus zsidó ellenségei ugyan azt mondják: — A Világkongresszus által igazolni akarjátok ellenségeiteknek azt az állítását, hogy a zsidók egy Internacionálé vezetése alatt állanak? Erre azonban mi csak azt felelhetjük: Épen ezért van szükség a Világkongresszusra. Épen azért, mert mi akármit mondunk és teszünk, azt a legendát nem tudjuk eloszlatni, hogy a zsidókat egy központi szervezet irányítja. Egyedüli lehetőségünk marad csak: Megtéríteni ezt a nemzetközi központi irányítást. Ez fogja végül megsemmisíteni azokat a mondatokat, hogy titkos szervezetek szabják meg politikánkat. Én, aki alapos ismerője vagyok a Jeruzsálemből kiinduló vallásoknak mondok: Ha megtalálja a zsidóság újra szellemi egységét, akkor újra megajándékozza a vi-

lágot az igazság, a jog és egyetlenegy Isten hitével.!”

Ugyancsak a konferencia záróülésén válaszolt dr. Stephen Wise, az amerikai nemzeti zsidóság képviselőjében Morris Waldmannak, az American Jewish Comité titkáranak nyilatkozatára, aki kijelentette, hogy a Zsidó Világkonferenciának nem áll jogában a világ zsidóságának nevében határozni, mert azon nem vesznek részt sem a az American Jewish Comité (Newyork), sem Jewish Board of Deputies (London), sem pedig az Alliance Israélite Inverselle (Paris) képviselői. Dr. Stephen Wise markáns szavakkal utasította vissza Morris Waldmann állításait és többek között így beszélt: Ami bennünket ezektől a csoportoktól megkülönböztet, az, hogy *ők félnek és nincs hitük, nekünk azonban van hitünk és nem félünk.* Mi hiszünk az ellenségeink ellen folytatott nyílt harc szükségességében és hiszünk a zsidó együttműködés fontosságában. Ezek a szervezetek nem akarnak a kelet-európai zsidó tömegek képviselőivel összeülni. Ezek a szervezetek csak elenyésző kisebbséget alkotnak, mert a zsidó nép nagy tömege mellettünk áll. És mi feltétlenül megvalósítjuk a Zsidó Világkongresszus egyszerű gondolatát.”

A satumarei hitközség cáfolatának margójára

Vissza kell térjünk lapunk legutóbbi számban közölt és nagy feltűnést keltett cikkünkre, amelyben a satumári hitközség előjáróságának egyszerű elégtételét közöltük, amelyet az, megbántott lapunknak szolgáltatott.

Nem akartuk a hozzánk intézett és valóban nobiles levélnek egyes kitételeit kritika tárgyává tenni, a legutóbbi számunkban közölt cikk keretében. Azonban tartozunk magunknak és az igazságnak azzal, ha nem is kritika hangján, hanem inkább polemikusan foglalkozunk a levélnek azzal a passzusával, amelyben azt írják többek között:

„... mi is elvárjuk Önöktől, hogy a mai időknek megfelelően a helyzet magaslatára emelkednek és a zsidóság érdekeit sérítő közleményektől tartózkodni fognak.”

Megértjük a satumári megváltozott helyzet által diktálta hitközség vezetőségének azt az álláspontját, hogy egyáltalán egy kis „lecke” ad nekünk is. Ez már így szokás, de most — fájdalom — szükséges is. Rehabilitáció mellé, egy kis morálprédikáció! Mi megértjük ezt s csak nem szerencsés stílus elírésnek tartjuk, hogy a „zsidóság érdekeit sérítő közleményekről” ír. Mi tudunkkal, de tudunkon kívül sem, lapunk fennállása óta soha semikor a zsidóság érdekeit nem sértettük. — Már maga a feltételezés is kissé anachronizmus. Hát hogyan? Mi, akik annyit és annyiszor állottunk a harcok pergőtüzében, szembeállottunk sokszor mindenek kockázatával a zsidó általános érdekekért, mi volnánk azok, akik zsidó érdekek ellen íránk? Mi, éppen a „Népünk” szerkesztői volnánk azok, akik egy hajszálnyit is vétettünk volna bármikor, az általános zsidó érdekek ellen. Bátran

és felelősségünk tudatában állítjuk, hogy ezt soha meg nem tettük. Vállaltunk súlyos személyi kockázatot, vállaltunk anyagilag ártalmas feladatokat, vállaltunk sokszor álmatlan éjszakákat és izgalmas napokat szerző feladatokat, de mindig és mindenkor az általános zsidó érdekek osztatlan védelmében.

Igaz viszont az is, hogy gyakran és szavakkal, lörré formált tollal, vitriolosan, gunyosan ostromoltuk egyes zsidó körök büneit, kinövéseit, alantasságát, hibáit és súlyos büneit. De ez nem a „zsidóság.” Ez nem más, mint egyes hibás, bűnös, vagy tudat alatt kláll érdekek ellen vétő kisebb vagy nagyobb kottériák elévelvényedései.

Már pedig igaz, bölcs és pártatlan bír ebben csak kető lehet. Mindenekelőtt az egészséges zsidó népszót, amely ezekben a harcokban — úgy éreztük, mert tanujelét adták — mellettünk állott. A második: a későbbi idők, amikor nem elfogultan és nem pillanatnyi hevülésben, hanem idők távlatában fogják tudni elbíráni mindazt, ami a „harcok” lényege volt. Kétségtelen és ezt bátran állíthatjuk, mi mindig, mindenkor lelkünk sugallatát követve, meggyőződéssel, sokszor eminens érdekeink ellen vétve, harcoltunk igazunkért. Már mint azért, amit mi százpercentes igaznak hiszünk és vallunk és reméljük, hogy későbbi idők is, ezt, a mi álláspontunkat fogják igaznak elismerni.

Köszönjük a satumári hitközség elégtételét, de ez alkalommal sem végeztünk fölösleges munkát, amikor ezekre rámutatni bátorítottunk Béke velünk és minden igaz testvérünkkel.

Embertelen üldözéseknek vannak kitéve Oroszországban a cionisták

Jeruzsálem (Palkor). Az utóbbi napokban Szovjetország vezető cionistái közül néhányan nagy küzdelmek és akadályok legyőzése után eljutottak Palesztinába. Ezeknek cionista működésükért hosszú éves száműzetést kellett elszenvedniök. Most, hogy kiszabadultak, Palesztinába utaztak vissza.

Egyikük érdekes dolgokat mondott a Szovjetországban működő cionista mozgalmakról és arról a hangulatról, mely a zsidó tömegekben él.

— A szovjetkormány még ma is — mondta a menekült — ellenforradalmi mozgalmat lát a cionizmusban és ezért elybarátaink a legsúlyosabb üldözéseknek vannak kitéve. A mozgalom kényszerülve van munkáját földalatt folytatni. Irtózatlan nehéz küzdelmekkel kell megbirkóznia a cionistáknak. A titkos rendőrség a legkisebb gyanura már letartóztatja és száműzi a cionistákat. Sokszor elég a pusztán tény, hogy valaki tagja a cionista szervezetnek ahhoz, hogy koncentrációs táborba kerüljön, vagy pedig, hogy az ország távoli részeibe, Szibériába száműzzék. Pillanatnyilag közel ezer cionista él száműzetésben, vagy egyéb büntető helyeken, ahol roppant nehéz a helyzetük. Ritkán sikerül valakinek megszöknie innen. Ha valaki le is ürte már a büntetését, még mindig nincs szabad mozgása. Állandó végzásokkal, reviziókkal kinözzák a cionistákat. Sok esetben a kitöltött büntetés után, a büntetést egyszerűen meghosszabbítják évekre. Vannak száműzöttek, akiknek már harmadszor ujtították meg büntetésüket. Aki ki is szabadult, az is olyan jogfosztásban él, hogy az már nem is tekinthető életnek. Még élelmezési cédulákat sem kapnak, úgy, hogy való-ággal koldulásra vannak kárhóztatva.

Jellemző a cionisták szívósságára, hogy ennek ellenére az egész idő alatt dolgoznak. Héberül tanulnak, propagandát üznek és időnként bullettint adnak ki, amely a cionista eseményekről informálja őket.

— Soha még — mondta végül a menekült orosz cionista — nem volt olyan élénk az oroszországi zsidók között a hangulat a cionizmus mellett, mint manapság. Az oroszországi cionizmus legnagyobb fellendülése idején, a Kerenszky forradalom után sem élt a cionista eszme az orosz zsidó tömegekben olyan frissen és akcióra hajlamosan, mint ma, a szovjeldiktatura járma alatt. Semmi kétség, hogy ha a zsidó tömegek számára lehetőség nyílna az Oroszországból való kivándorlás, akkor a Palesztina felé való törekvés olyan nagy lenne, mint sehol a világon.



Kérjük mindenütt az „ALBA-IULIA” antiszeptikus pipere szappant Kézmosáshoz használjuk az olcsó és kiváló minőségű medve védjegyű „URSUS” szappant Gyártja: Breckner János r.-t. Alba-Iulia

Ha Bucureștibe érkezik szálljon meg a Hotel Imperial-ban Calea Victoria 49. A királyi palota szomszédságában. Ujónnan átalakítva. — Olcsó árakkal.

Die letzte Ölung

Verstummt ist der Kanonen-Donner; —
Der Schlachtenlärm bereits vorbei.
Die schwüle Luft des heissen Sommers,
Erfüllt ist's vom Blessirten Schrei.

Zerstreut liegen die Unzahl Leichen.
— Die Opfer wahren Heldenmuth's; —
Soweit nur Menschen Augen reichen.
Getränkt sieht man das Feld mit Blut.

Schauern ergreift das Herz, die Seele.
Der Anblick ist zu grauenhaft
Es stockt hiebei völlig die Feder,
Zum Schildern fehlt das Wort, die Kraft.

Die Sonne wirft die letzten Strahlen
Wie zum Abschied auf's weite Feld.
Seufzer und Stöhnen sind verhallen,
Todtenstille herrscht in der Welt.

Da plötzlich in der Abend Dämm' rung,
Am Leichenfeld ein Mann erscheint;
Er folgt nur einer edlen Regung,
Wenn er von Leich', zu Leiche eilt.

Der Kirche heilig Diener ist er,
Der da' nach Leben forscht und späht,
Um Trost zu spenden jedem Christen,
Ehe die Seel', zum Himmel geht.

Ganz leichenfahl liegt da ein Krieger;
— Der Körper völlig wundbedeckt; —
Der Priester lässt zu ihm sich nieder,
Zu seh'n, ob Leben noch da steckt.

Er reicht das Kreuz dem sterbend Krieger.
Betheilt ihn schnell mit heilig' Oel. —
Dann hebt der Arme sanft die Lieder,
Haucht hörbar kaum: ... „Sch ma Jisroel!“,
KEPES SAMU.

A páduai Buda-purim

Közismert dolog, hogy a perzsiai szélszórásra emlékeztető hivatalos parimon kívül, még igen sok helyi érdekű purim-ünnep is van, amelyek az illeto hitközségnek valamely nagy veszélytől való megszabadulására emlékeztet. Páduának, az olasz városnak is van egy ilyen purim-ünnep. Ezt a purimi ünnepet Buda-purimnak nevezik és augusztus 20-án ünneplik meg. Legutóbb épen 250-ik évfordulója volt a Buda-purim keletkezésének, amelyről a következő történetet beszéljük.

Buda-purimot Páduában 1684 óta ünnepli a zsidóság, 1684 augusztusában Budát — tudvalevőleg — egy erős hadsereg felszabadította a török fenntartás alól. Feszült figyelemmel tekintett abban az időben az egész keresztény Európa Budára. Igen erős antiszemita hangulat is uralkodott, mert a kornak megfelelően azt terjesztették a zsidókról, hogy támogatják a török hódítást.

1684-ben egy augusztus 20-iki nap vasárnapján érkezett hír Páduába is Buda visszahódításáról. A csészelék örömmámorban uszolt és elindult a ghetto felé, hogy leszámuljon a zsidókkal. Már ott állottak a ghetto kapui előtt, feltörték ajtait és a vérengzés ugyszólván elkerülhetetlennek tetszett.

Az utolsó pillanatban azonban utasítás jött Velencéből, amelynek szellemében nagy nehezen sikerült visszatérni a ghetto elől a feldühödött tömegeket. Ennek a megszabadulásnak emlékére ünnepli a páduai zsidóság a Buda-purimot már 250 esztendő óta. Ebben az évben azonban különösen nagy ünnepségek között ülték meg az évfordulót, mert véletlenül a zsidó dátum (Elul 10) és augusztus 20 egyaránt vasárnapra estek, éppen arra a napra, mint 250 évvel ezelőtt a megszabadulás végbement.

„Elastic“ A. Datky & Co Sibiu

első romániai rugó-, reszelő-, fejsze- és kapa-gyár.

Telefonszám 34. — Str. Pulberăriei 1. sz.

utomobilrugók

Kocsirugók

Mozdonyrugók

Villamosvasuti rugók

Csavarrugók

Villamosvezetéktartó vasak

»D. C.« és ujravágott reszelők

Fejszék, csákányok

Súlykok és bunkók

Kalapácsok

Bárdok, dexlik

Ásók és kapák.

Közvetlen a Gara Nord szomszédságában

Hotel IMPĂRĂTUȚII TRAIAN (Terminus)

szálloda

București, Calea Griviței No. 177. Telefonok: 3-5214 és 3-0069

Az erdélyiek találkozóhelye Bucureștiban!

Elsőrangú szálloda, felvonóval, központi fűtéssel és meleg vízzel minden szobában, A szálloda egész személyzete beszél magyarul és németül. — A bérszolgá minden vonat érkezésénél a pályaudvaron van és díjmentesen szállítja a szállodába a vendégek poggyászát

A munkácsi főrabbi satumarei chasszidjai cáfolják:

Nem cionista és nem szökött meg apósa házából Rabbinovits

Az érzések zürzavarában az olvasó józan ítélőképessége bírálja el a valóságot.

Lapunk legutóbbi számában részletesen beszámoltunk azokról az ellentétekről, amelyek — autntikus munkácsi híradások szerint — Spira főrabbi és veje, Rabbinovits között keletkezett. Megirtuk, hogy Rabbinovits végső elkeseredésében elhagyta apósa házáét és nem szándékszik többé visszatérni Munkácsra. Cikkünk élénk felütést keltett úgy Erdélyben, mint Csehszlovákiában és többfeléként kommentálták annak tartalmát. A napokban aztán megszóltak Spira munkácsi főrabbi chasszidjai is, igaz ugyan, hogy nem Munkácsról, hanem Szatmárról és több oldalas levélben cáfolják cikkünk állításait.

Spira főrabbi szatmári chasszidjai mindenekelőtt azt cáfolják, mintha Rabbinovits, az ifju vő valóban elhagyta volna apósa házáét. Állításuk szerint ez nem felel meg a valóságnak és a főrabbi s veje között a legteljesebb harmónia uralkodik. Cáfolják továbbá azt is, mintha a munkácsi rabbi és Rabbinovits között elvi ellentétek lennének és hogy Rabbinovits cionista volna. Idézik ennek bizonyítására Rabbinovits elhunyt édesapjának végrendeletét, aki megtiltotta fiainak, hogy cionisták legyenek, sőt minden párimozgalomtól ellitotta őket. Hivatkoznak levelükben arra, hogy Rabbinovits a parciévi rabbi fia és a nagy jidi, szenai és szaszovi cadikok leszármazottja és családjában a legkiválóbb rabbinagyságok voltak, nem hihető tehát, hogy éppen egy ilyen ifju szegte volna meg elődei hagyományait.

Ez lényegében a satumarei chasszidok cáfolatának tartalma, amelynek mi készséggel adunk helyet azzal, hogy eddig más helyről még nem cáfolták meg Rabbinovits szökését, illetve apósa házáának elhagyását. Mindössze annyiban módosították eddig hírünket, hogy az ifju vőnek nem a cionizmus miatt voltak súlyos ellentétei Spira főrabbiával, hanem Agudista hitvallása miatt, amely lényegében mitsem változtat a helyzeten. Mert közismert dolog, hogy az Aguda az utóbbi évek alatt a gyakorlatban igen közel jutott a cionista gondolathoz, Erec Jisrael felépítésének kérdésében. Más oldalról pedig e helyen fel kell hivnunk a szatmári chasszidok figyelmét arra is, hogy nyilatkozatukban, — bár azt a legjobb intenciók diktálták — mindössze arra cáfoltak rá, hogy Rabbinovits elődei nem voltak cionisták és nem tartoztak egyetlen zsidó párthoz sem és ennek alapján valószínűsítették azt, hogy nyilván Rabbinovits sem tért el atya szellemétől.

Hivatalos cáfolat azonban mindeddig nem

érkezett multheti cikkünk állításaira, és így a satumarei chasszidok nyilatkozatát fenntartással kell közölnünk mindaddig, míg nem derül világosságra arra, hogy hol van hát az ifju Rabbinovits?

Ezzel kapcsolatban járt szerkesztőségünkben egy munkácsi intellektuel is, aki hüvösszettel és ugyszólván semleges objektivitással látja az ottani eseményeket és ez azt állítja, hogy cikkünk minden sora igaz és hogy az ifju Rabbinovits azon a címen, hogy hozzátartozóit meg meglátogatni, állandóan odahaza tartózkodik és valóban erősen szimpatizál a modern zsidó mozgalmakkal.

Mi úgy látjuk az ellentétes hírekből, hogy nem csak a munkácsi főrabbi — csodarabbi, hanem veje is — csodavő. Aki ilyen bátran, gerincesen szembeszáll apósával, a híres csodával, az valóban — csodálatraméltó...

Ezek után az olvasó beállitottságára bízunk, hogy önmaga igazodjék el, az érzéseknek eme mindenkit meglevesztő zürzavarában...

A jeruzsálemi mufti szerint az algiri arabok a cionizmus áldozatai

A jeruzsálemi főmufti lapja, az „Al-Jamea al-Arabia“ egyik legutóbbi számában vezércikkben foglalkozik a véres algiri eseményekkel. A lap a zsidók ellen folytatott bestiális vérengzéseket úgy állítja be, mintha a zsidók intéztek volna támadást a védtelen arab tömegek ellen, mert ezek hacoltak a cionista mozgalom és a Palesztinában élő arab testvéreikkel szemben elkövetett igazságtalanságok ellen. A lap felhívja a palesztinai arabokat arra, hogy teljesítsék algiri testvéreikkel szemben kötelességeiket és indítsanak gyűjtőakciót az elesett arab marttyrok tiszteletére, akik az igazságért és Islamért hullatták véréüket. Az araboknak harcolniuk kell a francia kormány ellen is, mert ez az algiri eseményeket olybá tünteti fel, hogy megnyerje a zsidók szimpátiáját és a világ közvéleménye előtt kompromittálja a mohamedánokat. A lap végül így fejezi be cikkét: „Ti, algiri arab áldozatok, Islam és az arab nép martirjai, ti a francia elnyomópolitika és a cionizmus áldozatai vagytok. Véretek az igazságért hullott és ezért emléketeket minden mohamedán és arab örökké szívébe zárja.“ — A főmufti lapja szerint Algirban tehát nem az arabok gyilkoltak le 200 zsidót, férfiakat, asszonyokat és ártatlan gyermekeket, hanem a zsidók folytattak pogromot az arabok ellen.

Ezenkorak gyertyafartók, serlegék, evőeszközök, Templomi kegyeszek, bármily művészi kivitelben legolcsóbb árban.



Gyártása és eladása:

„Tacamul“

ezüstáru gyárban

CLUJ, Strada Gen. Neculcea No. 1

Pintér & Co. (Weisz)

Tükörgyár és üvegcsiszolda.

Kül- és beltöldi üvegnagyraktár,

Arad, Str. Ioan Calvin 39

כתובה וחתומה טובה

Boldog újévet kívánunk rokonainknak, jóbarátainknak, üzletheleinknek és ismerőseinknek:

Oradea

„Phoenix” Életbiztosító RT. Vezérügynöksége Oradea.
Deutsch Posztóáruház.
Havas & Grünfeld Posztóáruház.
Borgos vegytisztító.
„Standard” vasbutorgyár.
Hartmann bőrdandárugyár.
Sámson & Co. M. Neumann cég.
„Mobila” butorcsarnok.
Berkovits orth. kóser vendéglő.
Schulhoff Emilné, Orient szövőüzem.

Vevőinek és ismerőseinek boldog új évet kíván Katz Testvérek posztóáruháza Oradea.

Aszódi Mihály.
Heller & Deutsch kalapgyár.
Hedeka kalapszalón.
Reghin kalapszalón.
Blănăria Parisiană, szőrmeáruház.
Adler Simon szőrmeáruháza.
Grünwald Jenő fémáruház.
Deutsch K. I. üvegkereskedés.
Gleichmann Antal cipőszalon.
Moskovits Andor rövidárukereskedés
„Lithynia” ásványgyógyvíz vállalat.
Kovács Testvérek textilnagyáruház.
La Roche & Darvas fátalep.
Moskovits Ipartelepek.
Reichard Dezső cipőáruháza.

Rokonainak, barátainak és ügyfeleinek szívélyes מברכה תבואה kíván

Gábel Sándor, Oradea
a Triesti Adriai biztosító társulat
oradeai vezérügynökségének vezetője.

Roth Henrik cipőáruháza.
Hackmayer Ignátz uriszabósága.
Rothbart A. Ede szappangyára.
Royal Kávéház.
Reich József szénsavgyáros.
Leitner Lázár a Chevia Kadischa elnöke.
Szenszki Miklós rövidáruüzlete.
Stern S. Endre festékárkereskedése.
Spitz Salamon borkereskedő.
London divatköltőde.
Izsák Ignátz, a Tipografia Românească bérlelője.

»Fonóleány« Oradea legrégebbi fűszerüzlete Str. Nic. Iorga 10.

boldog újévet kíván vevőinek.

Fűszerárunk legszolidabb beszerzési forrása.
Ünnepigtyák minden méreletben.

Wiesel Jenő és családja Arad, ezúton kíván összes rokonainak, barátainak és ismerőseinek boldog újévet üzenni.

Sonnenschein Eliás kerületi rabbi, Pancoia jud. Arad

עצמאי מועדון, Ungheeni (Nyáradi) jud. Mures

Cluj

Biró Andor divatáruháza
Heller & Molnár divatáruháza
Gólya Áruház.
Szabó Jenő divatáruháza
Moskovits és Társa, üveg és edényárukereskedése

„Pompadour” nőikonfekció áruháza
„Tacumul” ezüstáruház
„Tungsram” villamossági R. T. București

Cluj

Egger & Comp vegyigyár
Heinrich szappangyár
Rózsa Mór drogeriája
Nimberger Ernő cipőáruháza
„Talpa” cipőáruház
Dr. Fischer Tivadar, a Zsidó Párt országos elnöke

Dr. Fischer József, a Zsidó Párt tartományi elnöke

Dr. Klein Miksa, a Zsidó Párt ügyvezető elnöke

Dr. Weisz Jenő, a Zsidó Nemzeti Szövetség cluji elnöke

Dr. Kertész Jenő, a Zsidó Párt cluji tagozatának elnöke.

Dr. Pollák Sándor, az orth. hitk. ügyész.

Zion Lloyd utazási iroda Cluj—București.

București

Weisz Jenő „Discom” igazgatója.
Winkler Mór az erdélyi hitközség elnöke
Grósz Jenő „Cagero” igazgatója.
Katz Rudolf igazgató.
Dr. Krausz Mór ügyvéd.
König és Lázár „Grupajul Român”
Dr. Winkler Mór fogorvos.
„Kedem” hajózási vállalat.
Lanczett József hirdetési vállalata.
Dr. Nagy István ügyvéd.
Corso kávéház.
Elite kávéház.
Dr. Bréger Sámuel ügyvéd
Dr. Büchler Frigyes orvos.
Erdős Zsigmond igazgató.
Lehrner József igazgató.
Dr. Szőnyi Géza igazgató.
„Mettaloglobus” R. T.
Szigeti Pál bankháza
Katz Restaurant.

Satu Mare

Szabó Jenő igazgató.
Rosenberg Sámuel hitk. alelnök.
A. Guth és Fiai parafadugógyár.
Ifj. Reiter Mór igazgató.
Reiter Béla & Fiai cukorkagyár.
Id. Reiter Mór fakereskedő.
Glück József Kishitelbank igazgatója.
Dr. Borgida József, a Zsidó Párt elnöke.
Dr. Stern Mór ügyvéd.
Dr. Katz Izsó ügyvéd.
Gerő Sándor Ardealul szappangyár igazgatója.

Sighet

A Mizrahi Erdélyrészi Központja.
A Brith Hanoar Hamizrachi Erdélyrészi Központja.
Ráth József déligyümölcskereskedő.

Egyesületi hírek

A sibiui orth. izr. hitközségnek érdekes vendége volt az elmúlt héten, dr. Krausz Mór baia-marei főrabbi személyében, aki a hitközség kérelmére szombaton frappáns hatású beszédet tartott a hitközség nagylevelében. Értesülésünk szerint a sibiui hitközség dr. Krausz főrabbit egyidejűleg meg is hívta, hogy a Horovitz főrabbi elhagyásával megüresedett főrabbi széket foglalja el, a baia-marei főrabbi a meghívásra még nem adott határozott választ.

A sighet-i Mizrachi és Brith Hanoar Hamizrachi helyi csoportjai nagy ünnepek középpontjává váltak, az erdélyi Mizrachi szervezet elnökét, Rottenberg Józsefet, Palesztinába való távozásának alkalmából, ahol az erdélyi mizrachizmus ezen lelkes harcosa és vezére véglegesen letelepszik. A sighet-i összes cionista csoportok felvonultak hogy elbucsuzzanak Rottenberg Józseftől, aki áttelepülésével is megtestesítette azon eszmét, amelyet egész életén át szíves szívvel és energiával képviselt. Résztvettek azonban pártáruháza és világfelvilágításra való tekintet nélkül a sighet-i zsidóság mindazon reprezentánsai, akik tanúi voltak azon becsületes és küzdelmes életnek, amelyet Rottenberg József a zsidóság frontján a legnagyobb elismeréssel kifejtett. Hétfő este az ünnepeit (születésére bucsubankett volt, ahol dr. Fried Ábris, a Zs. N. Sz. helyi csoportja és a Zsidó Párt, Ráth Efraim (Oradea) az oradeai Mizrachi, Danzig Hillel az Ayiva Barisszia, Dr. Krausz Ferenc a K. K. L. nevében héberül, Koffler Mose a Brith Hanoar Hamizrachi nevében jargon nyelven, Izrael Albert az ifjúsági csoportok nevében, Neumann Jenő a cluji helyi csoport nevében és még számosan bucsuztatták el a távozót Rottenberg Józsefet. Rottenberg József meghatódottan és könnybelábadt szemekkel bucsuzott el barátaitól és küzdőtársaitól, igéretet téve, hogy ott az Ereben továbbra is folytatni fogja a harcot a Mizrachi ideológia győzelméért. A Hatikva hangja mellett ért véget a feledhetetlen ünnepély.

A baia-marei zsidó leányiskola a közelmúlt napokban tartotta meg évzáró vizsgáját Lebovits Samu tanár példás vezetése mellett. Az iskola fejlődésében és a vizsgák nagyszerű eredményében nagy érdeme van Löw Samuné elnöknek, Krausz főrabbi és Hirsch Jakab nívós beszédében bucsuztatják a növendékeket, majd a zsidó közönség támogatását kéri az iskola további zavartalan működésének biztosítására.

A suboticei Chewra Kadischa az elmúlt héten tartotta meg vezetőségi választását, amelyen 31 szavazattöbbséggel a következő hivatalos lista győzött: Altein Jakab, Balogh Arnold, Dr. Bárdos Iso, Boros Ferenc, dr. Barta Antal, Bródy Mihály, Beck Andor Ing., Dohány Ottó, Donáth Lipót, Eislér Zsigmond, dr. Engelmann Jenő, Fischer Ernő, dr. Fischl Manó, Fränkel Ferenc, Goldner Mihály, Grimm Viktor, Halbróhr Miklós, Hecht Mihály, Hegyi Fülöp, Hermann Mátyas, dr. Hirth Ferenc, Holländer Lázár, Janovitz Adolf, dr. Kalmár Elemér, Krisztháber Dezső igr. zita, Kohn Sándor, Kaufmann Hermann, Klopfer Sámuel, Koch Hermann, Krisztháber Ármán, dr. Krisztháber Gyula, Komor

Géza, Klein Isidor, Lipsitz Sándor, Löwenhal Henrik, Löwy Hermann, dr. Löwy Géza, Löwy Lipót, dr. Loránt Zoltán, dr. Löbl Marcel, Mannheim Simon, dr. Mezei Iso, Müller Simon, Rothbart Miksa, Radó Jakab, Rosenfeld Márton, dr. Singer Béla, dr. Singer Simon, Schläinger Mór, Schwartz Andrija, Schweiger Lajos, dr. Stein Jakab, Stein Herman, Szabados Béla, Szabados Miksa, dr. Székely Arnó, dr. Tordai Iso, Ungár Pál, dr. Wolf Gyula, Zopf Herman, Dr. Diamant Ernő, Baruch Aladár, dr. Schaffer Aladár, Bröder Lipót ml., Szenes Kálmán, Buchwald Gyula, Rosenzweig Dávid, Bánya Mór, Ungár Andor, Herzl Jenő, Mittler Gyula, dr. Denneberg István, dr. Teicht Imre, Kemény Gyula, Donáth József, Fischer Herman, Lenárd József, Gross Ignác.

Bialik-ünnepély Tasnádon. Igen szép számú közönség előtt rendezte meg a Hanoar Hacioni tasnádi csoportja szombaton este a Royal disztermében a Bialik-ünnepélyt. Weisz Mártonné (Wizo) bevezető szavai után, Friedmann Andor (Hanoar Hacioni) tartotta meg ünnepi beszédét. Ezután Katz Ferenc (Hanoar Hacioni) szavalt a „Bialik emlékére” című versét. A nagy költő életéből Krausz Jenő elevenített fel epizódokat, Friedmann Andor referátumot tartott, a Hanoar Hacioni tasnadicsoportja egyéves munkájának eredményeként könyvelhető el első sorban, hogy Tasnádon megalakult a „Wizo” és most utóbb a Cionista helyi csoport. Fischer László ügyvéd, a Cionista helyi csoport elnöke szép szavakkal felelt a referátumra; kihangsúlyozva a zsidó szervezettség és a zsidó egység fontosságát. Tasnádon megalakult az E. Zs. N. Sz. helyi csoportja a következő vezetőséggel: Fischer László, Weisz Márton, Weisz Endre.

Vranov (Varanó) Az elmúlt napokban avatták fel a Guttman Ignátz által alapított zsidó menedékhelyt, amelyet egyidejűleg átadták a hitközségnek kezelésre. Az ünnepeken jelen volt a hitközség teljes előjárója, a főrabbi és Guttman Ignátz hozzátartozói. Miután a nemes alapító ismertette a menedékhely célját és tö zöntötte a vendégeket, átadta a kulcsokat az előjáróságnak.

Az oradeai Mizrachi Nőszervezetben, Ullmann palota, szombaton délután 5 órakor, Friedmann Arminné, Goldstein Judit tart előadást Chaim Nachman Bialikról. Felolvas ugyancsak Bialikról Schiff Eszli és Bialik verseket szaval Kohn Hinda. A tagok minél nagyobb számban való megjelenését kéri a Mizrachi Nőszervezet vezetősége.

A kosicei Revizionista Unió helyi csoportja az elmúlt héten tartotta meg második rendes közgyűlését, élénk érdeklődés mellett. A közgyűlésen résztvettek a Betár Brit Jeschurun és Brith Hechajal testvérszervezetek is. A közgyűlést Dr. Löwi, a szervezet népszerű elnöke nyitotta meg, kimerítő referátumot tartva a zsidóság és a cionizmus helyzetéről. Ezután a Betár jelentések követték, amelyek igen eleven és intenzív mozgalmi életéről számoltak be. A helyi szervezetnek 140 aktív tagja van. A betár ebben az évben 10 kiképzett chalucot állított fel Erec Izraelbe. — A Brith Jesuron vezetőségének referátumát, amely csak röviddel ezelőtt alakult meg, nagy tetszéssel fogadta a közgyűlés. Ezután Dr. L. L. Gottesmann nagyszabású beszámolója következett a csehszlovákiai Brith Hazohar fejlődéséről, Pfeffer Marius, a Keren Tel Chaj működéséről referált, amely rövid pár hónap alatt 4000 ek-át hozott fel. A közgyűlés a következő vezetőséget választotta meg egyhangúlag: elnök dr. Löwy alelnökök: dr. Garai, Görög és Marius Pfeffer, főtitkár: Weinberger Emanuel, titkár: Juc. Imrich Gerszel, jegyző: Lenerovic. Választmány: Dr. Löwyne, dr. Rosebaumné, és Marius Pfefferné urnök, Altman, dr. Gottesmann, Ing. Gottesmann, Grün, Guttman, Korach, Kann, Kálmán, Stark és Szöbel. A Brith Jeschuron részéről: Hochzuser Ferenc, Woolner és Uhr. A Brith Hachajal részéről: Dr. Zahler és Somló.

A budapesti orth. izr. hitközség Sasz-Chevrája, Elul hó 17-én boldogemlékezteti Reich Koppel budapesti főrabbiának emlékére Sasz szijumot rendezett. A boldogult veje, Süszmann Fischl rabbi, a szijumot megelőzőleg a Sasz Chevrában charifoth és magidofth beszéd keretében, majd Steif Jónás rabbi méltatták az évekkal ezelőtt elhunyt pesti főrabbi érdemeit. Este az erre a célra fényesen kivilágított és izlésesen rendezett hitközségi tanácssteremben bankett volt, ahol a hitközségnek színe-java részt vett. Klein Mayer sasz chevrai elnök, Freudiger Ábrahám hitk. elnök, Chaim Zwi Reich oslani, Reich Sámuel verbói főrabbi lelkes hangú szónoklatban méltatták azon szellemet, amelyet a nagy férfi nemcsak pesti, hanem világi vonatkozásban is meghonosított a hamisítatlan orthodoxia érdekében. Az egyes szónoklatok között Preisz Moise, a pesti orth. hitközség csodás hangú kántora debutált, jiddis és héber dalokat énekelve. A fényesen sikerült bankett Niszel vendéglő konyháját és rendezését dicséret.

Erdős Imre Pál képkiállítás

Oradeán. Rajzok. Fehér keretben csüngenek az Ujságró Klub falán. Egy satumarei 17 esztendő zsidó fiu rajza, Erdős Imre Pál a neve. Ezt a nevet jól jegyezzük meg, mert sokat fogunk még találkozni vele ott, ahol az igaz művészetet mérik, világsikerrel és csengő arannyal. Erdős Pál, szerény fiatalember, nem is gondolnánk, hogy már nagy és szélesskálájú művészi mult áll mögötte. De ha a képek előtt állunk, az ő képei előtt, akkor a művészi tökéletesnek nagyszerű lehelletét érezzük. Minden rajza egy új irányt reventál. Lehet, hogy vannak még tegnapiak, akik nem értik ezt az irányt. De érzik. Lehet, hogy szkeptikusan mosolyognak is. De hiszen mindig és mindenkor mosolyogtak a jövő hirdetői előtt. Erdős Imre Pál, fiatal festőművész a jövő embere és várjuk, hogy amint elindult a Szamostól, — érjen el a nagy Oceánba. L. Z.

RÖVID HIREK

BUCUREȘTI. A szovjet ujonnan kinevezett bucurești nagykövete, Osztrovszky Mihály, zsidó származású.

WASHINGTON. Az amerikai parlament elnökévé, Sabbath zsidó ügyvédel választották meg.

RÓMA. Megirtuk, hogy a római régi zsidó temetőt átköltöztették, mert a temető helyén a kormány átadásokat rendelt el. Az átköltöztetési munkálatok már hetek óta tartanak és rendkívül értékes régiségek kerültek felszínre. Így több ezer héber biblia is, amelyek legnagyobb része még könyvnyomtatás kezdeti idejéből származik. A zsidó intézmények kérésére Mussolini miniszterelnök elrendelte a bibliainak újra való elárasztását. A bibliai temetése igen ünnepélyes külsőségek között folyt le. Mindössze néhány rendkívül értékes példányt adtak át a múzeumnak. — A pápa egy audiencián megelégedésének adott kifejezést afelől, hogy a zsidó papság Amerikában támogatja a kereszténységet ama küzdőlényben, amelyet az erkölcsrontó filmek ellen folytat. Reméli, hogy az együttműködésből az ifjúsági nevelésnek nagy előnyei lesznek.

LONDON. Sir Henry Brackenbury közölte az angol orvosárságság ülésén, hogy Hitler uralomra kerülésekor 9000 zsidó orvos volt Németországban. Mintegy 4000 orvos e közül elvesztette állását, 2000-en folytathatják tovább praxisukat, a további 3000-ból 1500-en elhagyták az országot. A legtöbbjük Palesztinába vándorolt. — Sir Neville, az angol zsidó szervezetek egyik kiemelkedő vezetője tanulmányutat tett Lengyelországban és Danzigben, hogy az itt lakó zsidóság helyzetéről informálódjon. Sir Neville beszámolójában tragikus képet festett úgy a lengyelországi zsidóság nyomoráról, mint a danzigi nemzeti szocialista mozgalom antiszemita megnyilvánulásairól.

AMSZTERDAM. A holland hatóságok 300 német zsidó menekültet utasítottak ki az országból.

PRÁGA. A német segélyszervezet a napokban 250 zsidó gyermeket indított utnak az Amerikai Egyesült Államokba, ahol széleskörűen őket különböző zsidó családoknál, hogy olyan atmoszférában nőjjenek fel, ahol fejlődésük nincs veszélyeztetve.

GENE. Dr Nahum Goldmann a zsidó kisebbségi komité elnöke kijelentette, hogy a zsidó kisebbségek képviselői elhatározták, hogy az ez évi berni konferencián nem jelennek meg. További együttműködésüket ahhoz kötik, hogy a kisebbségi kongresszus egyenesen foglaljon állást a német zsidóság jogfosztása ellen. Noha ebben a kérdésben a zsidó képviselők és a kongresszus elnöke, dr Wilfan között már megbeszélések is voltak, eddig a tárgyalások nem vezettek eredményre.

VARSÓ. A kormány feloszlató rendelete ellenére, az antiszemita nemzeti-radikális párt tovább folytatja földalatti munkáját. A kormányhoz közelálló „Kurjer Wilenski” közli, hogy Rasztiszewski nemzeti-radikális vezér lakásán házkutatást tartottak, ahol rengeteg kompromittáló anyagot találtak arra nézve, hogy a feloszlátott pártot külföldről finanszírozzák. A lap ehhez még hozzáfűzi, hogy a lódzi nemzeti demokratáknál tartott házkutatás során a rendőrség pozitív bizonyítékokat talált arról, hogy az illegálisban lévő párt német forrásból kapja az anyagi támogatást. — A varsói bíróság elítélte a pausneri főrabbit, mert az idézés ellenére sem jelent meg szombaton egy törvényszéki tárgyaláson. Felelősségében a főrabbit felmentették.

DANZIG. Közöltük, hogy a danzig szenátus elnöke a saját képviselői előtt kijelentette, hogy szakítani eddigi nemzetiszocialista politikájukkal és az országos gazdasági tanácsba zsidó tagokat is bevonnak, mert eddigi mellőzések súlyos károkat okoztak a szabad államnak. Hír szerint a szenátus elnökének nyilatkozata ellenére a nemzetiszocialista párt részéről tovább folyik az antiszemita propaganda.

NEWYORK. Az amerikai Palesztina-hivatal közlése szerint az angol konzulátushoz 650 certifikát érkezett, olyanok részére, akik legalább 1000 font tőkével rendelkeznek és Palesztinában szándékoznak letelepedni. Érdekes, hogy az amerikai angol konzulátus az egyedüli, amely saját hatáskörében intézheti el a tőkés bevándorlásokat, anélkül, hogy azt beküldene jóváhagyás céljából. — A németellenes bojkott bizottság Amerikában perrel fordult a bírósághoz egy cég ellen, amely német gyártmányú varrógépeket árusított, amelyről azonban előzetesen levakarja a cégjelzéseket. A peresített céget 500 dollárra büntették és a bírósági ítéletet a következőképpen indokolja: „Minden amerikai polgár jogosult tudni, hogy mit vásárol és ha valamelyik országot bojkottálni akarja, hogy annak kormányát észrelérisse, nem állhatja annak senki útját”.

Rusu püspök héber szónoklata. Satumarei tudósítónk írja: Kedves történelmi főrog közzsájon dr Rusu Joan nagybányai gör. kat. román püspökkel kapcsolatban. A püspök a napokban bérmautra indult és közben Nagysomkutot is utba ejtette. Ott elsőnek Halpert Ármán, a hitközség rabbija üdvözölte (német nyelven). Nagy meglepetésére Rusu püspök gyönyörűen felépített héber szónoklattal köszöntötte meg a rabbinak a kedves ügylemet.

— Baia-Maren is megkezdődtek a harcok... Már-már csodálkozunk, hogy ebben a Szatmárhoz oly közel levő helyiségben aránylagos csend uralkodik. De ez csak a látszat volt, mert a satumarei nagyüzem expozitúráját itt is kikiarja építeni. A baia-marei hitközségi elnök, Brach Simon pedig úgy vélte, hogy még nem tört elég borsot a jelenlegi kiváló képzettségű dr Krausz főrabbi orra alá, akit el akar üldözni onnan, ezért dajent akart választani, olyat, aki neki is megfelelt, meg a satumarei főrabbinak. Szerencsére ezt a Friedmann József nevű, egyáltalán nem erre kvalifikált embert, a hitközség képviselőtestülete nem tartotta alkalmasnak arra, hogy betöltsse vele ezt az állást, ezért megbukott a terv. De ezzel nem bukott meg még sajnos, a jelenlegi, szimpátiának nem örvendő elnök és itt is bekövetkezik az erőszakosságok sorozata mindaddig, amíg Friedmann ur oda nem kerül, mert hiszen, unokaöccse az elnöknek és rokona a satumarei főrabbinak. Már pedig lehet-e a világon egy rokon, akitől nem gondoskodik a zsidóság hátán, a satumarei áldottlelkű főrabbi?...

— Ideiglenes kormány Biro-Bidsánban. Biro-Bidsánban, a zsidó autonóm köztársaság területén egy ideiglenes kormány vette át a közigazgatás irányítását, mindaddig, míg decemberben meg nem tartják a hivatalos választásokat. A decemberi választásokkal egyidejűleg a városi tanácsokat is megválasztják a helyi szovjetek. Az ideiglenes kormányba, 6 zsidó és 1 orosz van delegálva. A kormány M. Hellert választotta meg maga fölé elnöknek.

— A német kormány tagadja, hogy új antiszemita mozgalom van készülben. Berlinből érkező jelentések szerint nem felel meg a valóságnak a londoni Daily Heraldnak a híre, hogy a német kormányörök részéről a zsidóellenes heccek új hullámát készítenék elő azért, hogy a lömegek figyelmét elhárítsák a gazdasági kudarcokról. Nem igaz az sem, amit az idézett újság közöl, hogy tudniillik halállistát állítottak volna össze, amelynek élén gazdag és tekintélyes zsidók szerepelnek.

Comunitatea Evreo Orthodoxa din Tasnad.

Hirdetmény

A tasnadi orth. izraelita hitközség, megüresedés folytán keres egy metszőt, „שוחט מומחה לרבים”, aki kiűnő előimádkozó is legyen. Az állás azonnal betölthető. Csak próbára meghívottak reflektálhatnak költségmegtérítésre. Tasnad, 5794 Elul hó 24-én.

Leitner Bernáth, hitk. elnök.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Jól informált. Turda Ön írja nekünk, hogy mi a Hoemesz? Mi ezt már rég tudjuk. Csak sohasem akartunk „nagy fiut” csinálni ebből a sajtópapírból. Mi nem bántjuk, mert ez a kis féreg ugyem fog megnőni. Már azért sem, mert hiszen úgy fogant meg, hogy ebből sem papájának, sem nagypapájának öröme nem lehet. Ezt írja az a külföldi orthodox lap is, amikor észreveszi, hogy az orthodoxia eme „főlkent” és minden tréfil hajjal megkent bajnoka bátran hirdeti a pesti Merán szállodát, ahol „valódi prágai sonkát” árulnak és habár másik oldalon kijelenti, hogy a lap nem felel a hirdetésben feltüntetett éttermek kóserságáért, kérdezzük, hogy ezt lehet-e a prágai sonkára állítani? Vagy ki tudja? A Hoemesznek olyan protezsái lehetnek, akik még ezt is megvalósíthatják: A prágai sonkából is lehet chechsért kapni, ha azt a Merán szálloda és étterem is úgy akarja, meg a Hoemesz „üzletpolitikája”. Aki nem hiszi el, hogy mennyire chazér tréfo ez a vendéglő, amelyet az erdélyi orthodoxia eme kiváló organuma hirdeti, forduljon a pesti orthodox, sőt neolog hitközséghez is, ahonnan megkaphatja a választ, hogy nyugodtan odamehet enni, hiszen a Hoemesz hirdeti. Aminthogy ez a lap hirdeti annak ragyogó szépségét is egy novellában, hogy a zsidóedény elmegy a földesur keresztény ispánjával és péntek esteli káléként „smád” céljából zárdába vitteti magát. Olyan Bészjakob-tanintézetek leányököndékeinek való utmutatással szolgál, hogy attól kóduhat minden erdélyi lényos szülő. De ha még ez sem elég, akkor olvashat mértőföldes folytatásokat, olyan munkatársaktól, akik utoljára 60 évvel ezelőtt tartották a szombatot, a neológianak is csak valamikor voltak vezérei és természetudományi alapon állva, még a látszat kedvéért sem ettek soha kösért. A pesti Merán törzsközönsége — mint munkatárs. Általában a Hoemesznek vannak meréne (kevés) májre-meréne (még kevesebb) és sok Merán-e munkatársai. Az erdélyi orthodoxia nagyobb dicsőségére. És ez a májre-merán-e lap hirdeti utonutílen, egyedüli idvezítő mivoltát. Ez a krolei világnagyság organuma. Hiába; embert barátjáról, az erdélyi rabbivezért — tolláról. Már mint a Hoemesz tolláról és a Merán étteremről...

ZSIDÓ HUMOR ÉS KISZSIDÓ TÖRTÉNETEK

Felesleges szavak.

Ros-Hosonoh sechrisztor Reb Slome David a Beszhamidrosban áll és ájtatosan imádkozik. Fennhangon recitálja, hogy „éli, v'éli betáám m'láchszom” és veri fejét a falba. Odamegy hozzá Reb Mojsze, az együgyű filozófus és fülebe sugja: Mond minék kinözd magad és nyelved súlyos és nehéz szavakkal, hogy „metachszom, mefachszom, meczschszom”, mondjad inkább egészen egyszerűen: „Ribuné sel ólom, adjal nekem pénzt!”

Mindennek van határa!

A zinkovicsi hitközség leggazdagabb embere közismert volt fukarságáról. A ros-hosonoi ünnepek előtt eljött hozzá egy szegény ember és panaszkodik, hogy nincsen semmije az ünnepre.

Reb Noach mélyen elgondolkozik a panasz hallatára és hirtelen egy örömteljes felkiáltást hallat: — Tudja mit? Zalogosítsa el az ezüst gyertyatartóit!

— Igen köszönöm szíves tanácsát, már most csak azt szeretném tudni, hogy honnan vegyek ezüst gyertyatartóit?

— Azt jelentené ez a kérdés, hogy nincs megelégedve első tanácsommal és egy másikat is óhajtottam? Oh nem! Ez már sok volna. Két tanácsot egyszerre nem adok.

A Teremtő megsegít.

Reb Meier a Talmudnak azon kitételét, hogy „Tefilu ószé Machzu” a következőképp fordította: tefilu-ha imádkozunk, ószé-a Teremtő, machzu- megsegít (hell).

Egyik tanítványa a fordításra azonban mélabusan megjegyzi: A hiba éppen abban van, hogy a Teremtő machzu (hell) megfelel a kívánságainkat és sohasem adja azt egészében meg.

Antiszemita — mindég antiszemita marad.

Maurois írt egy kis beszélyt a száműzött orosz hercegnőről, akinek ura taxisoftőr Párizsban, aki a Kahn ur jólékony alapítványából emelt kórházba megy lebabáznai. Amikor a sok zsidó doktor s maga Kahn ur is sürögnek-forognak körülötte, a vajdó asszony némi lelkiismeretfurdalásfélle fogja el hajdani, jó időkben vérez programokat rendezelő, antiszemita apjának büneit...

„Hiszen a zsidók olyan derék, jószívű, kedves emberek!” — vallja be urának.

Mikor azonban szülés után a szépszis ünnepei mutatkoznak rajta s Kahn ur hiába rendeli a betegégy köré Páris legelső professzorait, akkor szegény haldokló asszonyka halk végleheletében sutlogja ura fülebe: „Lásd ilyenek a zsidók... sohse feledd el, hogy a zsidók ölel meg!”

A küszöb.

Izrael példázó képe: A küszöb. A küszöb az, melyre mindenki rálept, amely mindenkitől szvened. És figyeld meg a beomló házakat: a szép erkélyek összeomlanak, lemorzsolódnak a szilárd gerendák. Csak egy marad meg sértetlenül a pusztulásban: a küszöb. Nézd meg a bedülő régi épületeket: csak a küszöbök maradtak meg rajtuk éppen.

Az emberiség nagy épületében Izrael a küszöb. Tapodnak rajta és ő türelmesen szvened. De ő a legmaradandóbb az egész épületben.

Bűn a tisztiségek alól való kivonás.

A nagyjambor és szerfelelt ludós Rabbi Ami halálos ágyánál megjeleni unokaöccse, Sirva találta a bűlcset.

— Miért sirsz mesterem? — kérdezte. — Mitől tartarsz? Van e a Tasnad olyan mondata, amelyet nem vittél teljesedésbe? És mindenekelőtt: még tartózkodtál a tisztiségektől is és nem fogadtál el vezető állást Izrael ügyeiben!

— Éppen ezért sírok, fiam, — felelte a haldokló. — Hogy adjak számot Alkotómnak arról a bűnömről, hogy: vezethettem volna Izraelt és mégsem vezethettem!

(Az is bűn, ha az ember kivonja magát a tisztiségek alól, melyeket a köz javára képes lenne betölteni.)

Becsületesen lenni sokba kerül.

Reb Mardche nagyvagyonu ember volt a hitközségben, elnöknek is megválasztották, de ahogy az évek múltak, egyre szegényebb lett és a végén nem volt semmije.

Valaki aztán megkérdezte tőle:

— Sag mir, hát hogy lehet az, hogy olyan vagyod volt, elnök is voltál és most még sincs semmi?

— Mein Freund, — válaszolta Reb Mardche — weissst du, was das kostet, anständig zu sein?

Humor, amely tragikus is...

A Zsidó Párt oradeai tagozata vezetőségének elnőze dacára, a legutóbbi vasárnapon, egy Klein nevű ur összehívására 18 kültaggal egy tisztújító gyűlés tartott. A teljes érdektelenség jegyében megtartott közgyűlésen Klein kiállította ki magát elnöknek, dacára annak, hogy azon egyjelen vezetőségi tag sem jelent meg...

Amikor a gyűlésről lejötték, egy ur a lépcsőházban a következőképpen aposztrofálta az oradeai Zsidó Párt új akvizícióját:

— Ezen ul a Zsidó Párt jelszava ez lesz:

„Klein... aber mein!”